

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

2.ÜNİTE MİLLİ UYANIŞ 1.FASİKÜL

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

I.DÜNYA SAVAŞI (1914-1918)

Püff Bilgiler & Püff Noktalar

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI 1914-1918

Püf bakış:

- Birinci Dünya Savaşı öncesinde Avrupa'nın genel durumuna bakıldığında; **Sanayi İnkılabı** ve **Fransız İhtilali**nin etkileri görülmektedir.

Püf bilgi:

- **Sanayi İnkılabı** ile ortaya çıkan **hammadde ihtiyacı** ve **pazar arayışı** **sömürgecilik yarışını** hızlandırmıştır.
- **Fransız İhtilali** ile ortaya çıkan **milliyetçilik akımı** **azınlık isyanlarına** ve **bağımsızlık hareketlerine** neden olmuştur.

- **İtalya** (1870) **ve Almanya** (1871) siyasi birliklerini kurarak Avrupa güç dengesine dahil olmuşlardır.
- İngiltere ve Fransa, **Almanya'ya karşı birbirine yakınlaşmaya başlamıştır.**
- **Avusturya-Macaristan İmparatorluğu, Rusya'ya karşı Almanya ile yakınlaşmıştır.**

❖ **Avrupa devletleri kendi aralarında gruplaşmıştır.**
Üçlü İttifak ve **Üçlü İtilaf** adı verilen bloklar oluşmuştur.

Birinci Dünya Savaşının Genel Nedenleri

- 1- **Fransız İhtilali**'yle ortaya çıkan **milliyetçilik akımının etkisiyle azınlık isyanlarının yaygınlaşması** (*siyasi*)
- 2- **Sanayi İnkılabı** ile ortaya çıkan **hammadde ihtiyacı ve pazar arayışının sömürgeciliği hızlandırması** (*ekonomik*)
- 3- **Avrupalı devletler arasındaki gruplaşma/bloklaşma** (*siyasi*)
- 4- **Silahlanma yarışı** (*askeri*)

Birinci Dünya Savaşının Özel Nedenleri

1- İngiltere ile Almanya arasındaki sanayileşme/sömürgecilik rekabeti (ekonomik)

2- Fransa'nın zengin kömür yataklarına sahip Alsas- Loren bölgesini Almanya'dan geri almak istemesi (ekonomik)

3- Avusturya Macaristan İmparatorluğu ve Rusya arasındaki Balkanlara hâkim olma mücadelesi. (siyasi)

4-İngiltere ve Fransa'nın mevcut sömürgelerini koruma düşüncesi. (siyasi-ekonomik)

Püff nokta:

**Birinci Dünya Savaşının asıl nedeni:
Avrupa devletleri arasındaki çıkar çatışmasıdır,
yani savaşın temel nedeni ekonomiktir.**

Püf bilgi:

PanSlavizm:

- Rusya'nın, **Balkanlarda yaşayan Slav ırkından olan Ortodoksları bir çatı altında toplamak, İstanbul ve Boğazları ele geçirerek sıcak denizlere (Akdeniz'e) açılmak için izlediği politika.** *(milliyetçilik/siyasi)*

Gruplaşma / Bloklaşma

SAVAŞ ÖNCESİNDE

Üçlü İttifak (1882):
Almanya,
Avusturya-Macaristan,
İtalya

Üçlü İtilaf (1907) :
İngiltere,
Fransa,
Rusya

SAVAŞ SIRASINDA

İttifak Devletleri:
Almanya, Avusturya-Macaristan,
Osmanlı İmparatorluğu,
Bulgaristan

İtilaf Devletleri:
İngiltere, Fransa, Rusya,
Sırbistan, Belçika, Japonya,
Romanya, Portekiz, ABD,
Yunanistan, Brezilya
İtalya
(İtalya sonradan taraf
değiştirmiştir.)

Püff çıkarım:

Avrupa devletlerinin gruplaşmasında ve birbirine yakınlaşmasında siyasi ve ekonomik çıkarlar etkili olmuştur.

Püf bilgi:

Görünür (savaşı başlatan) Sebep:

- Saraybosna'yı ziyaret eden **Avusturya-Macaristan İmparatorluğu veliahdı, bir Sırp milliyetçisi tarafından öldürüldü.**
- Avusturya-Macaristan İmparatorluğu Sırbistan'a savaş açtı.
- Rusya Sırbistan'ın, Almanya Avusturya Macaristan'ın, İngiltere ve Fransa ise Rusya'nın yanında yer aldı. Böylece I. Dünya Savaşı başladı.

Püf çıkarım: Olayların görünen nedenleri dışında başka nedenleri de vardır.

Avrupalı Devletlerin Osmanlı Devletine Karşı Politikaları

İngiltere: Uzakdoğu sömürgelerini korumak ve Almanya'nın Osmanlı Devleti ile yakınlaşmasını önlemek için azınlıkları ve Arapları Osmanlı'ya karşı ayaklandırmıştır.

Fransa: Osmanlı ülkesinde yaşayan **gayri müslimleri** kışkırtarak siyasi baskılarını arttırmış ve bu yolla Osmanlıyı ele geçirmeye çalışmıştır.

Avusturya Macaristan İmparatorluğu: Osmanlı'nın Avrupa'daki topraklarını ele geçirerek **Balkanlar'da egemenlik kurmayı** ve **Ege denizine ulaşmayı** amaçlamıştır.

Rusya: İstanbul ve boğazları ele geçirerek **sıcak denizlere inmeyi** ve başkenti İstanbul olan bir Slav imparatorluğu kurmayı amaçlamıştır. Bu amaçla **Panslavizm** politikası gütmüştür.

Almanya: Siyasi birliğini geç tamamlamış, İngiltere ile rekabet edebilmek için Osmanlı'nın Ortadoğu'daki zenginliklerini ele geçirmeyi amaçlamış, bu nedenle Osmanlı ülkesine yatırımlar yaparak etkinliğini arttırmaya çalışmıştır.

ABD: Osmanlı üzerinde söz sahibi olmak için Osmanlı topraklarında okul, hastane, matbaa gibi kurumlar açarak siyasi ve ekonomik nüfuz(güç) kazanmıştır.

İtalya: Siyasi birliğini geç tamamlayan ve sömürge yarışında geç kalan İtalya, Osmanlı topraklarını ele geçirmek için büyük devletlerle birlikte hareket etmiştir.

BİR SONRAKİ PÜFF DERSİMİZ BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞINDA OSMANLI DEVLETİ

ABONE OLUN

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

I. DÜNYA SAVAŞI VE OSMANLI DEVLETİ

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

I. Dünya Savaşı Öncesinde Osmanlı Devletinin Genel Durumu

- Osmanlı Devleti **Trablusgarp ve Balkan savaşlarından yeni çıkmıştı. Ordusu zayıf, donanması yetersizdi.**
- Bir yandan **ülke güvenliğini sağlamaya çalışırken** diğer yandan da **siyasi yalnızlıktan kurtulmak** için girişimlerde bulunmaya başladı.

Püf bilgi: Osmanlı Devleti, **Almanya'ya güvenemediği için** İtilaf Devletlerine yakınlaşmaya çalışmış ancak **İtilaf Devletleri Osmanlı Devleti'ni yanlarına almak istememişlerdir.**

Püf bilgi:

- Osmanlı Devleti başlangıçta;
 - ✓ **Kapitülasyonların kaldırılması,**
 - ✓ **Ege adalarının geri verilmesi,**
 - ✓ **Mısır sorununun çözülmesi,**
- gibi isteklerini İtilaf Devletlerine iletmiş ancak **bu isteklerin İngiltere tarafından reddedilmesi, Osmanlı Devleti'nin Almanya ile yakınlaşmasına** neden olmuştur.

Püf çıkarım: Ekonomik ve siyasi sorunlarını çözmek ve siyasi yalnızlıktan kurtulmak için ittifak arayışlarına giriştiğini gösterir.

➤ **İngiltere Osmanlı Devleti'nin ittifak teklifinin reddedince**
Osmanlı Devleti;

- ✓ **Tarafsızlığını ilan etti.**
- ✓ Ülke genelinde **seferberlik başlattı.**
(Savaşa hazır olmaya çalıştığını gösterir.)
- ✓ **Kapitülasyonları tek taraflı olarak kaldırdı.**
(Ekonomik baskılardan kurtulmayı amaçladığını gösterir.)
- ✓ **Boğazları ulaşımına kapattı.**
(Başkent İstanbul'un güvenliğini sağlamaya çalıştığını gösterir.)

Püf bilgi: İtilaf Devletlerinin Osmanlı Devletinin ittifak isteklerini reddetmesinde, **Osmanlı Devletini paylaşma planları** etkili olmuştur.

Püf nokta: İtilaf Devletleri, **savaş sonunda Osmanlıyı kendi aralarında paylaşmayı düşünüyorlardı**, bu nedenle Osmanlı Devletini kendi yanlarına almayı istememişlerdir.

İtilaf Devletlerinin Osmanlı Devletini Paylaşma Planları

- İtilaf Devletleri Osmanlı Devletini kendi aralarında yaptıkları gizli antlaşmalarla paylaşmışlardı. Buna göre;
 - **Rusya;** İstanbul, Boğazlar, Karadeniz kıyıları ve Doğu Anadolu'yu,
 - **Fransa;** Suriye ve Güneydoğu Anadolu'yu,
 - **İtalya;** Batı Anadolu (İzmir), Antalya'yı,
 - **İngiltere;** Irak ve Arabistan'ı alacaktı.

Püf soru:

Osmanlı Devleti neden Almanya'nın yanında savaşa katılmak istemiştir?

- ✓ **Son zamanlarda kaybettiği toprakları geri almak istediği için,**
- ✓ **Siyasi yalnızlıktan kurtulmak istediği için,**
- ✓ **Almanya'nın savaşı kazanacağına inandığı için,**
- ✓ **Osmanlı devlet adamları (İttihat ve Terakki Partisi) Alman hayranı olduğu için,**
- ✓ **İngiltere, Fransa ve Rusya Osmanlıya karşı düşmanca politikalar izlediği için,**
- ✓ **Coğrafi konumu itibariyle savaş dışında kalamayacağı için,**
- ✓ **Kapitülasyonlardan kurtulmak istediği için...**

Püf soru:

Almanya neden Osmanlı Devleti'ni kendi yanında savaşa çekmeye çalışmıştır?

- ✓ **Savaşı geniş bir alana yayarak yükünü hafifletmek istediği için,**
- ✓ **Osmanlı Devleti'nin jeopolitik(coğrafi) konumundan faydalanmak istediği için,**
- ✓ **Osmanlı halifesinin dini ve siyasi gücünden yararlanmak istediği için,**
- ✓ **Geçiş yollarını kontrol altında tutarak İtilaf Devletlerinin Rusya'ya yardım götürmesini önlemek istediği için,**
- ✓ **İngiltere'nin sömürgelerine giden yolları kesmek istediği için...**

Osmanlı Devleti'nin Savaşa Girmesi

- Akdeniz'de İngilizlerden kaçan iki Alman (**Goben** ve **Breslav**) gemisi Çanakkale Boğazını geçerek Osmanlı Devletine sığındı.
- **Uluslararası hukuk kurallarına göre Osmanlı Devletinin bu gemilere el koyması ve mürettebatını tutuklaması gerekirdi.**

- **Osmanlı Devleti bu iki gemileri satın aldığını açıklayarak** bu gemilere **Yavuz** ve **Midilli** adını verdi. Türk bayrağı çekilen bu gemiler, Karadeniz'e çıkarak Rus limanlarını bombaladı. Böylece Osmanlı Devleti fiilen savaşa girmiş oldu. (**Kasım 1914**)

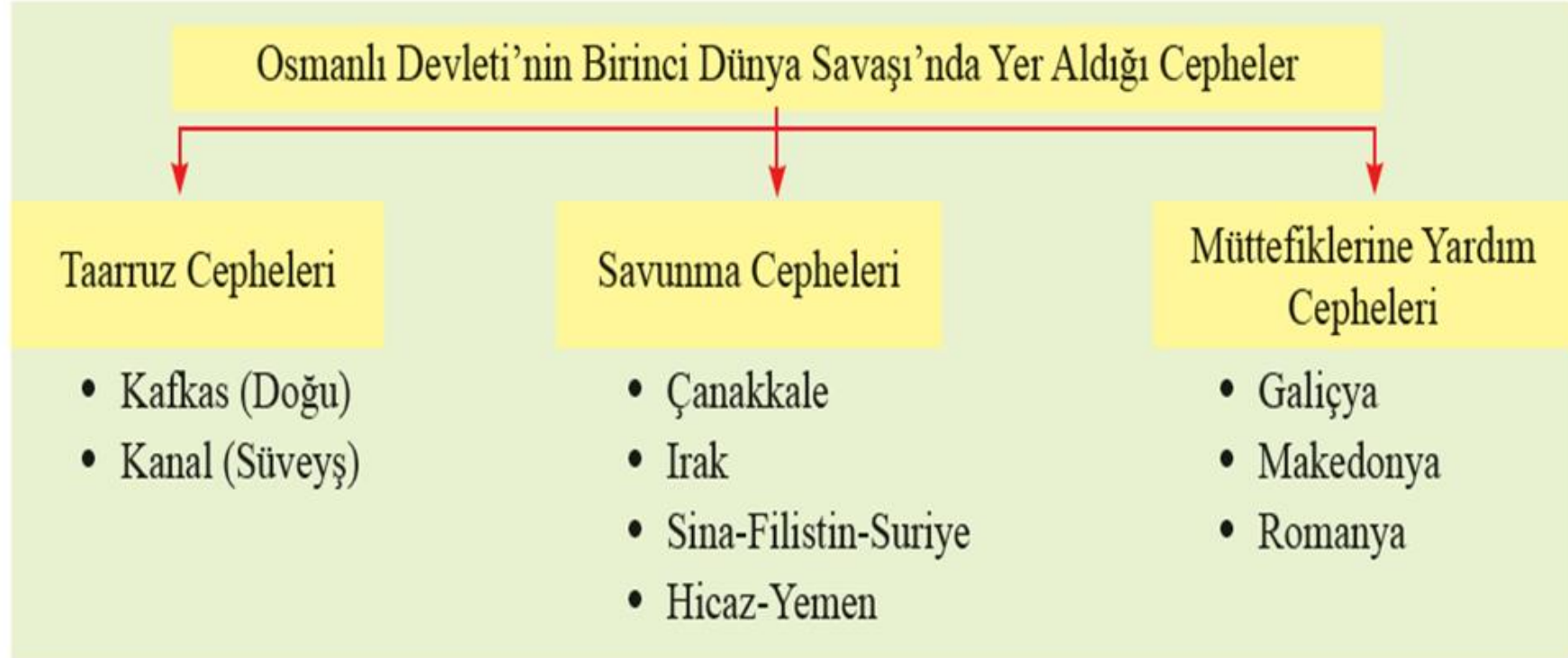
Püf bilgi:

Osmanlı Devleti'nin Rusya'ya savaş ilan etmesinde **Harbiye Nazırı** (*Savunma Bakanı*) **Enver Paşa ile Almanya arasında yapılan gizli antlaşma** etkili olmuştur. Padişahın ve hükümetin haberi yoktur.

Osmanlı Devleti'nin Savaşa Girmesiyle;

- 1-Savaş geniş bir alana yayılmış,
- 2-Savaşın süresi uzamış,
- 3-Yeni cepheler açılırken, mevcut cepheler genişlemiş,
- 4-Almanya büyük ölçüde rahatlamış,
- 5-İtilaf Devletlerinin (özellikle Rusya'nın) işi zorlaşmıştır.

Osmanlı Devletinin Savaştığı Cepheler

Kendi Sınırlarımızda: Kafkas, Çanakkale, Kanal(Süveyş), Irak-İran, Filistin-Suriye, Hicaz-Yemen

Sınırlarımız dışında: Makedonya, Romanya, Galiçya
Bu cephelerde müttefiklerimize (İttifak Devletlerine) yardım ettik.

Taarruz(Saldırı) Cepheleri: Kafkas, Kanal (*K ile başlar*)

Savunma Cepheleri: Çanakkale, Suriye-Filistin, Irak-İran, Hicaz-Yemen

Yardım Gönderdiğimiz Cepheler: Makedonya, Romanya, Galiçya (*Sonu ya ile biter*)*

** Bu cephelerde müttefiklerimiz olan Almanya, Avst. Mac. İmp. ve Bulgaristan'a yardım ettik.*

I. Dünya Savaşında Osmanlı Devleti'nin savaştığı cepheler

KAFKAS CEPHESİ

- Osmanlı Devleti'nin açtığı **ilk taarruz cephesidir.**
- Ruslara karşı savaştık.

Amaç:

- 1- **İttihatçıların Anadolu'daki Türklerle Orta Asya'daki Türkleri birleştirmek istemeleri (Türkçülük-Turancılık)**
- 2- **Almanların Bakü petrollerini ele geçirmek istemesi**

- Gerekli tedbirler alınmadan yapılan **Sarıkamış Harekâtı** başarısızlıkla sonuçlanmıştır. **Aşırı soğuk ve hastalık nedeniyle Türk ordusu iklim şartlarına mağlup olmuş,** Doğu Anadolu (Erzurum, Muş, Bitlis, Trabzon, Erzincan ve Van) Rus işgaline uğramıştır.

- Çanakkale Cephesinden sonra Diyarbakır'da **16. Kolordu Komutanı** olarak görevlendirilen **Mustafa Kemal, Muş** ve **Bitlis**'i Rus işgalinden kurtardı. (1916)
- Rusya'da çıkan **Bolşevik İhtilali Rusya'nın savaştan çekilmesine** neden oldu.
- **Rusya** ile **Osmanlı Devleti** arasında imzalanan **3 Mart 1918 Brest Litovsk Antlaşması** ile bu cephe kapanmıştır.
- **Kars, Ardahan ve Batum Osmanlı Devleti'ne geri verilmiştir. ***

***Püf çıkarım:** Son zamanlarda kaybettiğimiz yerleri geri alma amacı bu cephede kısmen gerçekleşmiştir.)

Püf bilgi:

- **Sarıkamış Harekatının başarısız olması** üzerinde **Doğu Anadolu Rus işgaline uğradı**. Bu durumdan yararlanan **Ermeniler**, Ruslarla işbirliği yaparak **Türk köylerine baskınlar düzenleyerek katliamlar yaptılar**.
- Bunun üzerine Osmanlı Devleti **hem iç güvenliği sağlamak hem de cephelerde Türk askerinin güvenliğini artırmak** için **Tehcir Kanunu**'nu **(Sevk ve İskan Kanunu)** çıkararak olaylara karışan Ermenileri bugünkü Suriye ve Lübnan'a göç ettirdi. **(1915)**

ÇANAKKALE CEPHESİ

- 1-İstanbul ve Boğazları ele geçirip Osmanlı Devleti'ni saf dışı bırakmak,
- 2-Rusyaya yardım götürmek,
- 3-Balkan Devletleri'ni savaşa çekmek,
- 4-Savaşı kısa zamanda sonuçlandırmak, isteyen İtilaf Devletleri tarafından açıldı.

➤ Denizden boğazı geçemeyen **İtilaf Devletleri**, kara savaşlarında (Conkbayırı, Sedddülbahir, Anafartalar) **19. Tümen Komutanı Mustafa Kemal** tarafından durduruldular.

«Ben size taarruz emretmiyorum. Ölmeyi emrediyorum. Biz ölünceye kadar geçecek zaman içinde yerimize başka kuvvetler ve başka komutanlar alabilir.» Mustafa Kemal

Çanakkale Savaşlarının Sonuçları

- ✓ **I. Dünya Savaşının uzamasına** neden olmuştur.
- ✓ Osmanlı Devletinin **galip geldiği tek cephe**dir.
- ✓ **Rusya**, yardım alamadığı için ekonomik kriz çıkmış, Bolşevik İhtilali yaşanmış ve **I. Dünya savaşından çekilmiştir**.
- ✓ **Mustafa Kemal**'in tüm **dünyada tanınmasına** ve **Milli Mücadele'nin lideri olmasına** ortam hazırlamıştır.
- ✓ **Gizli antlaşmalar ilk kez ortaya çıkmıştır**.
- ✓ Balkan devletlerinin tutumları değişmiş, **Bulgaristan** İttifak Devletlerinin yanında savaşa girmiştir.
(Amacı; II. Balkan Savaşında kaybettiği toprakları tekrar alabilmektir.)

KANAL CEPHESİ

- **Almanya'nın isteği üzerine açılan bir taarruz cephesidir.**
- Amaç; **Mısır'ı İngilizlerden geri almak ve Süveyş Kanalı'nı ele geçirerek İngiltere'nin Uzakdoğu (Hindistan) sömürgeleriyle olan bağlantısını kesmektir.***
(*jeopolitik konum)

Püf bilgi: Bu cephedeki mücadeleler **çöl şartları ve Araplardan yeterli desteğin alınamaması** gibi nedenler yüzünden Osmanlı devletinin başarısızlığı ile sonuçlandı.

SURİYE CEPHESİ

- Kanal Cephesinin devamıdır.
- Osmanlı Devleti'nin Kanal cephesinde başarılı olamaması üzerine üstünlük İngilizlere geçmiş, **İngiltere Araplarla işbirliği yaparak Osmanlı ordusunu yenilgiye uğratmış, Osmanlı Devleti Sina Yarımadası, Filistin ve Suriye'yi kaybederek Halep'e kadar geri çekilmiştir.**

Püf bilgi:

Mustafa Kemal bu cephede önce **7. Ordu Komutanı**, daha sonra da **Yıldırım Orduları Grup Komutanı** olarak görev yaparak, **İngilizleri Halep'te durdurmuş ve Anadolu'yu işgalden kurtarmıştır.**

IRAK CEPHESİ

- **Irak petrollerini ele geçirmek ve**
 - **Kuzeye doğru ilerleyerek Kafkaslardaki Rus kuvvetleriyle birleşmek**
- isteyen **İngilizler tarafından açıldı.**

Halil (Kut) Paşa

- **Halil (Kut) Paşa** komutasındaki Türk ordusu **Selman-ı Pak Muharebesi'nde** ve **Kut-ül Amare'de** İngilizleri yenilgiye uğrattı ve büyük bir zafer kazandı.
- **(Bu zafer Çanakkale Zaferi'nden sonra kazandığımız en büyük zaferdir.)**
- *Ancak İngilizlerin toparlanarak daha büyük bir kuvvetle saldırıya geçmeleri sonucunda başarısız olduk.*

HİCAZ-YEMEN CEPHESİ

- İngiltere gizli antlaşmalar ile **Mekke Emiri Şerif Hüseyin'e bağımsızlık vadetmişti**. Böylece İngilizlerin desteğini sağlayan bazı Arap kabileleri, Osmanlı egemenliğine karşı ayaklandılar.
- **Çöl Kaplanı Fahrettin Paşa** komutasındaki Türk birlikleri bu cephede **hem İngilizlerle hem de İngilizlerin kışkırttığı Araplarla savaşmak** zorunda kalmıştır.

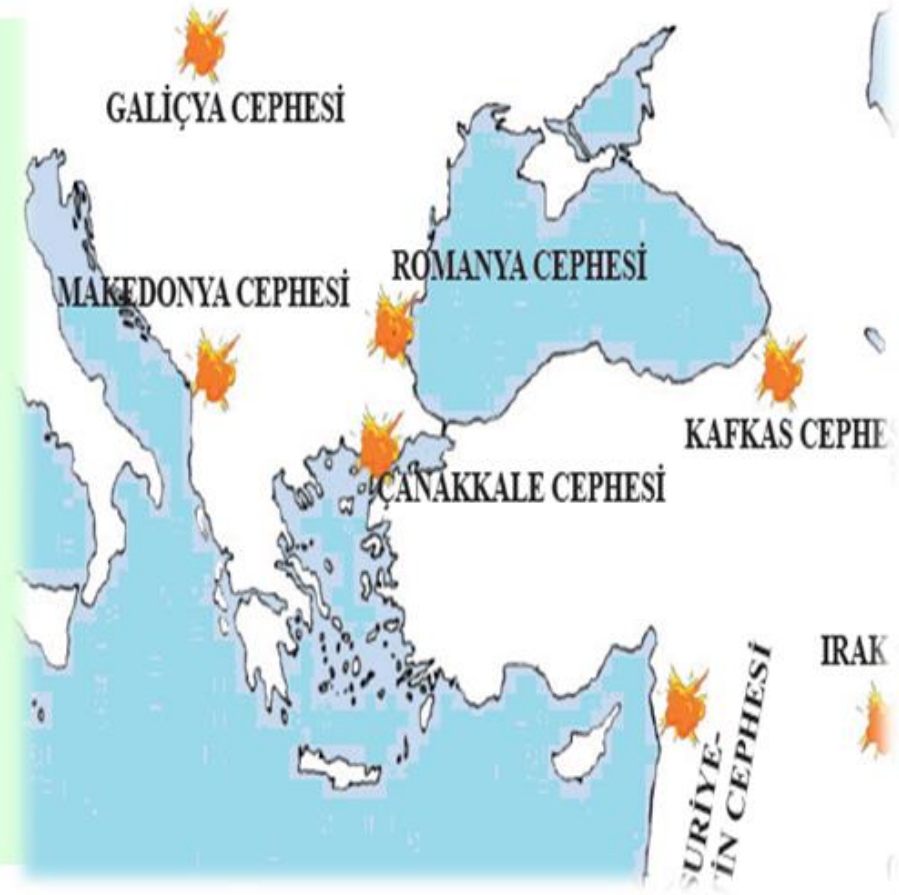
Püf çıkarım:

Bu cephede **Arapların İngilizlerde birlikte hareket etmesi ümmetçilik düşüncesinin zayıfladığını, milliyetçiliğin güçlendiğini** ortaya koymuştur.

YARDIM CEPHELERİ

Makedonya, Romanya ve Galiçya Cepheleri

- Osmanlı Devleti'nin **kendi sınırları dışında** savaştığı cephelerdir.
- Müttefikleri **Bulgaristan, Almanya ve Avusturya-Macaristan'a yardım etmek amacıyla** savaştı.

*Bir sonraki dersimizde
I.Dünya Savaşının Sonuçlarını
anlatacağız*

BİZDEN 8. SINIF

TC. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

KONU ANLATIMI • ETKİNLİK • SORU BANKASI

ÖĞRENCİNİN
“CAN SİMİDİ”

YENİ
NESİL
SORULAR

Akıllı Tahtaya
ZEKA KATTIK!

“AKIL KÜPÜ”
TAHTA

- ETKİLEŞİMLİ SUNULAR
- DİJİTAL DERS NOTLARI
- DİJİTAL OYUNLAR

SADECE BU KİTABA ÖZEL!

OKULA
YARDIMCI

LGS
HAZIRLIK

ERKAN İSANMAZ
ŞEYHMUS YÜCE
YAVUZ YILDIZ
MURAT SAAT
ZEKİ DOĞAN

- ÖZEL ETKİNLİKLER
- KONU ANLATIMLARI
VE SORULAR
- KAZANIM ÖLÇEN
TEST SORULARI İLE

MEB
KAZANIMLARI

BİZ
SOSYAL BİLGİLER
BİZ YAYINLARI

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

I. DÜNYA SAVAŞININ SONUÇLARI
VE WILSON İLKELERİ

Püff Bilgiler & Püff Noktalar

BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞININ SONA ERMESİ

- 1917 yılında **Rusya'nın savaştan çekilmesi** üzerine **İttifak Devletleri İtilaf Devletlerine karşı üstünlük kurmuşlardı.** Ancak bu durum uzun sürmedi.

- **Almanya'nın, İtilaf Devletlerine silah ve malzeme satan Amerikan ticaret gemilerini batırması üzerine Amerika Birleşik Devletleri İtilaf Devletlerinin yanında savaşa girdi.**

- Almanya, güçlü Amerikan ordusu karşısında tutunamadı. **Almanya'nın yenileceğini anlayan İttifak Devletleri, ateşkes anlaşmaları imzalayarak savaştan çekildiler.**

- İlk olarak **Bulgaristan** savaştan çekildi.

➤ **Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi üzerine Osmanlı Devleti ile İttifak Devletleri arasındaki kara bağlantısı kesildi.**

- Müttefiklerinin yenilgiyi kabul etmesi üzerine **Osmanlı Devleti** de, **Mondros Ateşkes Antlaşması**'nı (30 Ekim 1918) imzalayarak savaştan çekildi.

- Ardından **Avusturya** ve son olarak da **Almanya** da savaştan çekildiler.

➤ **Püf bilgi: I. Dünya Savaşı İtilaf Devletlerinin galibiyeti ile sonuçlandı.**

I. DÜNYA SAVAŞININ SONUÇLARI

- ✓ **Sömürgelerini koruyan İngiltere** I. Dünya Savaşı'ndan en kârlı çıkan devlet olmuştur.
- ✓ **İmparatorluklar** (Osmanlı Devleti, Avusturya-Macaristan, Rus Çarlığı) **yıkılmış**, yerine **milli devletler ortaya çıkmıştır**.
- ✓ **Çekoslovakya, Avusturya, Macaristan, Polonya ve Yugoslavya** gibi yeni devletler kurulmuştur.
- ✓ **Orta Doğu ve Avrupa'nın siyasi haritası yeniden çizilmiştir.**

I. DÜNYA SAVAŞININ SONUÇLARI

- ✓ **Dünya barışını korumak amacıyla Milletler Cemiyeti** (Cemiyet-i Akvam) kurulmuştur.
- ✓ **Sömürgecilik “manda ve himaye”** adı altında devam etmiştir.
- ✓ **Yenilen devletlerde rejim (yönetim) değişiklikleri** meydana gelmiştir. Rusya’da (Komünizm), Almanya’da (Nazizm), İtalya’da (Faşizm) **totaliter (baskıcı) rejimler doğmuştur.**

Püf çıkarım: I. Dünya Savaşından sonra yenilen devletlerle yapılan ağır antlaşmalar **Almanya** ve **İtalya**’nın ırkçı ve yayılmacı politikalar izlemesine ve II. Dünya Savaşı’nın çıkmasına neden olmuştur.

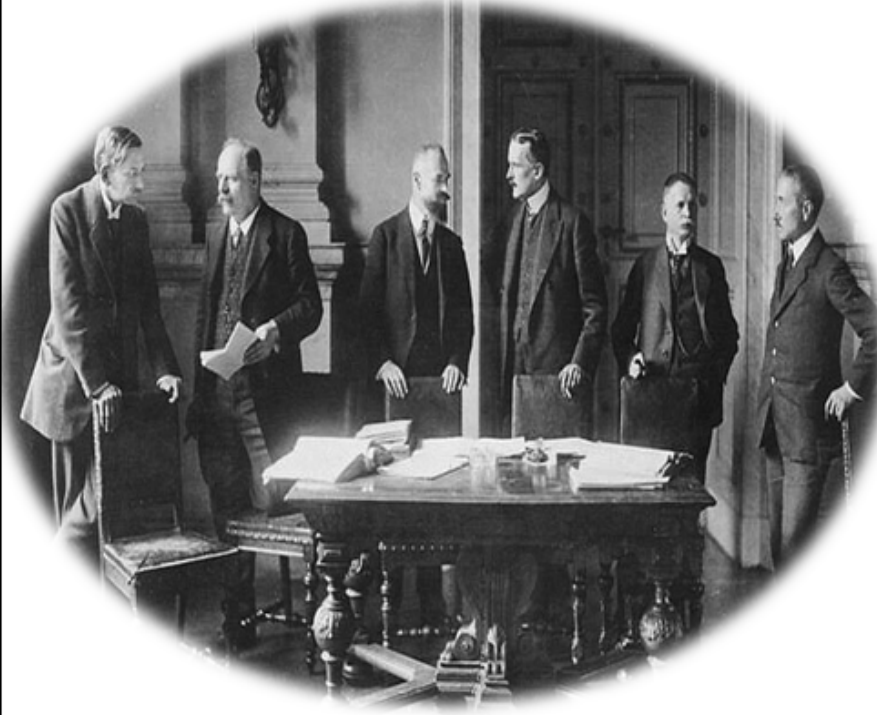
YENİLEN DEVLETLERLE YAPILAN ANTLAŞMALAR

Versay Antlaşması (1919): İtilaf Devletleri ile **Almanya** arasında imzalanmış, Almanya'ya askeri ve ekonomik kısıtlamalar getirilmiş, **Almanya, bütün sömürgelerini kaybetmiş, Alsace-Loren bölgesi Fransa'ya bırakılmıştır.**

Püf çıkarım: Bu durum **Almanya'da rejim değişmesine, silahlanmanın başlamasına ve II. Dünya savaşına zemin hazırlamıştır.**

Saint Germain Antlaşması (1919): İtilâf Devletleri ile **Avusturya** arasında imzalandı. Bu antlaşma ile **Avusturya-Macaristan imparatorluğu parçalanmış** Avusturya bir cumhuriyet haline getirilmiştir.

YENİLEN DEVLETLERLE YAPILAN ANTLAŞMALAR

Triyanon Antlaşması (1920):
İtilaf Devletleri ile **Macaristan**
arasında imzalanmıştır.

Nöyyi Antlaşması (1919):
Bulgaristan'ın Ege Denizi ile olan
bağlantısı kesildi. **Balkan**
Savaşları sırasında elde ettiği
toprakları kaybetti.

Sevr Antlaşması (10 Ağustos 1920): İtilaf devletleri **Osmanlı**
Devleti arasında imzalanmıştır.

WILSON İLKELERİ

ABD Başkanı Wilson'un, I. Dünya Savaşı devam ederken, **savaş sonunda kalıcı barışı sağlamak, sömürgeciliği sona erdirmek ve ABD'yi dünya siyasetinde ön plana çıkarmak** amacıyla yayımladığı ilkelerdir.

1-Her millet kendi geleceğini kendisi belirleyecektir.

Püf yorum: *Sömürgeciliğe ve imparatorluklara karşı çıkmıştır.*

WILSON İLKELERİ

2-Yenen devletler, yenilen devletlerden toprak ve savaş tazminatı almayacaklardır.

Püf yorum: *Sömürgeciliğin "manda ve himaye" şekline dönüşmesine neden olmuştur.*

3-Devletlerarasında gizli antlaşmalar yapılmayacak ve silahlanmaya son verilecektir.

Püf yorum: *Kalıcı barış amaçlanmış ve gizli antlaşmalara tepki gösterilmiştir.*

4-Devletlerarası anlaşmazlıklara çözüm bulmak için Cemiyet-i Akvam (Milletler Cemiyeti) adıyla bir örgüt kurulacaktır.

Püf yorum: *Devletlerarası sorunları barışçı yollarla çözmek ve barışı korumak amaçlanmıştır.*

WILSON İLKELERİ

Osmanlı Devleti ile ilgili maddeler

5-Osmanlı Devleti'nde Türklerin çoğunlukta olduğu bölgelerde kesin egemenlik hakkı tanınacaktır.

6- Osmanlı Devleti'nin egemenliği altında yaşayan diğer uluslara da (azınlıklara) kendi geleceklerini belirleme hakkı verilecektir.

Püf yorum: *Osmanlı İmparatorluğu bağımsız devletlere bölünmek istenmiştir. Ermeniler, Rumlar ve Araplar devlet kurmak için hazırlıklara başlamışlardır.*

7-Boğazlar, bütün dünya ticaret gemilerine açık olacak ve bu durum tüm devletlerin garantisi altında olacaktır.

Püf madde: *Osmanlı Devletinin egemenlik haklarına aykırıdır.*

Bir sonraki dersimiz
***Mondros Ateşkes
Antlaşması***

ABONE OL

BİZDEN 8. SINIF

TC. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

KONU ANLATIMI • ETKİNLİK • SORU BANKASI

ÖĞRENCİNİN
“CAN SİMİDİ”

YENİ
NESİL
SORULAR

Akıllı Tahtaya
ZEKA KATTIK!

“AKIL KÜPÜ”
TAHTA

- ETKİLEŞİMLİ SUNULAR
- DİJİTAL DERS NOTLARI
- DİJİTAL OYUNLAR

SADECE BU KİTABA ÖZEL!

OKULA
YARDIMCI

LGS
HAZIRLIK

ERKAN İSANMAZ
ŞEYHMUS YÜCE
YAVUZ YILDIZ
MURAT SAAT
ZEKİ DOĞAN

- ÖZEL ETKİNLİKLER
- KONU ANLATIMLARI
VE SORULAR
- KAZANIM ÖLÇEN
TEST SORULARI İLE

MEB
KAZANIMLARI

BİZ
SOSYAL BİLGİLER
BİZ YAYINLARI

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI

Püf noktalar & Püf yorumlar

Ateşkes (Mütareke): Savaşan iki tarafın, yaralılarını, ölülerini kaldırmak ya da barış görüşmelerinde bulunmak üzere anlaşarak, çarpışmaları durdurmasıdır.

Osmanlı Devleti'nin Mondros Ateşkes Antlaşmasını imzalamaya zorlayan nedenler

- **Osmanlı Devletinin birçok cephede yenilmesi**
- **Bulgaristan'ın savaştan çekilmesi** üzerine Osmanlı Devleti ile Almanya arasında kara bağlantısının ve yardımların kesilmesi
- Osmanlının savaşa girmesinde etkili olan **İttihat ve Terakki yöneticilerinin ülkeyi terk etmesi**
- Osmanlı Devletinin **Wilson İlkelerine güvenmesi**
- **Savaşı İttifak Devletlerinin kaybedeceğinin anlaşılması**

- **Mondros Ateşkes Antlaşması, Osmanlı Devleti adına Bahriye Nazırı** (Denizcilik Bakanı) **Rauf (Orbay) Bey** başkanlığında bir heyet ile **İtilaf Devletleri adına İngiliz Amirali Caltrophe** arasında Limni Adası'nın **Mondros Limanı**'ndaki Agememnon Zırhlısında imzalanmıştır.

Osmanlı Devleti'nin Egemenlik Haklarını Kısıtlayan Maddeler

1- Çanakkale ve İstanbul Boğazları açılacak ve buradaki askeri üsler İtilaf Devletleri tarafından işgal edilecektir.

Püf yorum: *Bu madde ile Anadolu ve Rumeli'nin bağlantısı kesilmiş, Osmanlı Devleti'nin siyasi varlığı ve İstanbul tehdit altına girmiştir.*

- *Egemen devlet ilkesine ve siyasi bağımsızlığa aykırıdır.*

2- İtilaf Devletleri güvenliklerini tehlikede gördükleri herhangi bir stratejik noktayı işgal edebileceklerdir.
(7.madde).

Püf yorum:

- *Ateşkesin en tehlikeli maddesidir.*
- *Anadolu'nun işgaline zemin hazırlanmıştır.*
- *İtilaf Devletleri bu maddeye dayanarak Anadolu'yu işgal etmişlerdir.*
- *(Yasal gerekçe, hukuki dayanak)*

3- Vilayet-i Sitte'de (Doğu Anadolu'daki altı il; **Bitlis Elazığ, Sivas, Diyarbakır, Erzurum, Van,**) bir karışıklık çıkarsa İtilaf Devletleri bu bölgeleri işgal edebileceklerdir. *(24.madde)*

Püf yorum: *Doğu Anadolu'da bir Ermeni Devletinin kurulmasına zemin hazırlanmıştır.*

4- Hükümet haberleşmeleri dışındaki bütün haberleşme araçları İtilaf Devletleri'nin denetimine girecektir.

Püf yorum: *İtilaf Devletleri'nin bütün haberleşme araçlarına el koymalarının nedeni kendilerine karşı yapılabilecek direnişleri ve tepkileri engellemek istemeleridir.*

Askerî Maddeler

1- Osmanlı ordusu terhis edilecek, bütün savaş gemilerine, ordunun araç, gereç, silah ve cephanesine el konulacaktır.

Püf yorum: *Osmanlı Devleti'ni savunmasız bırakarak, işgalleri kolaylıkla gerçekleştirmek amaçlanmıştır.*

2- Türk subayları ve askeri birlikler İtilaf Devletleri'ne teslim olacaklardır. Osmanlı birlikleri işgal ettikleri yerlerden derhal geri çekilecektir.

3- Osmanlı Devleti'nin elindeki bütün savaş esirleri serbest bırakılacak, buna karşılık **Türk esirler İtilaf Devletleri'nin denetiminde kalacaklardır.**

Püf çıkarım: *Bu madde devletlerin eşitliği (uluslararası eşitlik) ilkesine aykırıdır.*

Ekonomik Maddeler

1- İtilaf Devletleri, bütün liman ve tersanelerden yararlanabileceklerdir.

2-Toros tünelleri, demir yolları ve deniz işletmeleri İtilaf Devletleri'ne bırakılacaktır.

3- İtilaf Devletleri kömür, akaryakıt ve benzeri maddeleri Anadolu'dan temin edecekler, bu maddelerin hiçbirini ihraç edilmeyecektir.

Püf çıkarım: *İtilaf Devletleri bu maddelerle Osmanlı Devleti'nin ekonomik bağımsızlığını elinden almış ve Osmanlı'yı kendilerine bağımlı hale getirmeye çalışmışlardır.*

Püf yorum:

Mondros Ateşkes Antlaşması ile;

- **Osmanlı Devleti fiilen sona ermiş,**
- **Anadolu işgallere açık hale gelmiş,**
- **İlk işgaller başlamış,**
- **Türk milleti işgallere karşı bölgesel direniş cemiyetleri kurmaya başlamıştır.**

Püf bilgi:

Fiilen Sona Erme: Bir devletin **topraklarının işgal edilmesiyle, devlet işlevini kaybetmesidir.**

Resmen Sona Erme: Bir **devletin yıkılması, yerine başka bir devletin kurulmasıdır.**

Bir sonraki dersimiz İşgaller ve İşgaller Karşısında Tutum

ABONE OL

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

İŞGALLER KARŞISINDA TUTUM
KUVAYI MİLLİYE

Püf noktalar & Püf yorumlar

Mondros Ateşkes Antlaşmasından Sonra İşgaller

- İtilaf Devletleri, **barış antlaşmasının imzalanmasını dahi beklemeden Mondros Ateşkes Antlaşması'nın 7. maddesini dayanak göstererek** Osmanlı topraklarını işgale başladılar.

İngilizler ilk olarak Musul'u, daha sonra Antep, Urfa ve Maraş'ı işgal etti. Samsun, Çanakkale, Kars, Batum ve Ardahan'a asker çıkardılar.

Fransızlar Adana ve Mersin çevresini,

İtalyanlar ise Antalya, Konya ve Muğla çevresini işgal ettiler.

Mondros Ateşkes Antlaşması'na göre Osmanlı topraklarının işgali

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

İşgaller Karşısında Osmanlı Hükümetinin Tutumu

- Mondros Ateşkes Antlaşması'nın ağır hükümlerine rağmen Osmanlı devlet adamları Wilson İlkelerine güvenerek **teslimiyetçi bir politika** takip ettiler.
- Padişah ve Damat Ferit Paşa; **işgallerin geçici olacağını düşünüyor** ve **halktan işgaller karşısında sakin kalmalarını, aşırı tepki vermemelerini** istiyordu.
- Bu amaçla **Anadolu'ya nasihat heyetleri gönderilmiş** ve **halktan işgallere tepki verilmemesi istenmiştir**.

Sadrazam
Damat Ferit
Paşa

Püf bilgi: Osmanlı Hükümetinin işgaller karşısındaki tutumu
teslimiyetçi, uzlaşmacı, duyarsız, pasif, bağımsızlığa aykırı

Türk Halkının işgaller Karşısındaki Tutumu

- Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra **işgaller yayılarak devam etti**. Ülkede her geçen gün şartların ağırlaşması ve **Damat Ferit Paşa Hükûmetinin işgaller karşısında sessiz kalması halkın tepkisine neden oldu**. İşgalci devletlere ve işgallere karşı ülke genelinde **büyük mitingler düzenlendi**.

- Türk halkının, devletin kurtuluşu için ortaya attığı kurtuluş çareleri:
- ❑ **İngiliz himayesini istemek,**
 - ❑ **Amerikan mandasını istemek,**
 - ❑ **Bölgesel kurtuluş yolları aramak.**

Mustafa Kemal'in İşgaller Karşısındaki Tutumu

- Mustafa Kemal, İstanbul'da bulunduğu dönemde **memleketi ve milleti içine düştüğü durumdan kurtarmak için, Padişah, devlet adamları ve arkadaşlarıyla görüşmeler yaptı.**
- Türk milleti aleyhine yapılan olumsuz propagandaları önlemek için **yerli ve yabancı gazetelerle röportajlar yaparak milletimizin haklarını dünyaya duyurmaya** çalıştı. Görüşlerini duyurabilmek için **"Minber"** adında bir gazete çıkardı.

- Mustafa Kemal bu çalışmalarının sonunda İstanbul'da kalmanın devleti ve milleti kurtarmak için yeterli olamayacağını görerek kararını verdi: **Anadolu'ya geçecek, tam bağımsız ve millî egemenliğe dayanan yeni bir Türk devleti kuracaktı.**

Mustafa Kemal'in İşgaller Karşısındaki Tutumu

Püf bilgi:

Mustafa Kemal'in işgaller karşısındaki tutumu;

- ✓ *kararlı,*
- ✓ *mücadeleci,*
- ✓ *vatansever,*
- ✓ *bağımsızlık yanlısı,*
- ✓ *milliyetçi,*
- ✓ *Duyarlı*

KUVAYI MİLLİYE HAREKETİ

Kuvayı Milliye: İtilaf Devletleri'nin Mondros Ateşkes Antlaşmasının 7. maddesine dayanarak Anadolu'da başlattıkları işgallere karşı, **vatansever Türk halkının vatani korumak amacıyla kurduğu silahlı direniş örgütlerine** Kuvayı Milliye denir.

Kuvayı Milliyenin Kurulma Nedenleri

- Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'ndan yenik çıkması,
- Mondros Ateşkes Antlaşması'yla **Osmanlı ordusunun terhis edilmesi,**
- **Anadolu'nun İtilaf Devletleri tarafından işgal edilmesi**
- **Osmanlı yönetiminin işgallere kayıtsız kalması** ve halkın can ve mal güvenliğini koruyamaması,
- **Azınlıkların devlet kurma çabaları**

Kuvayı Milliye'nin Ortaya Çıkışı

- **İlk Kuvayı Milliye teşkilatı**, İzmir'in işgalinden sonra **Batı Anadolu'da Yunanlılara karşı kurulmuştur.**
- Yunan işgali karşısında teşkilatlanmaya karar veren halk **Balıkesir ve Alaşehir Kongrelerini** düzenlemiştir.
- **Bölgedeki bütün direniş güçlerinin ortak bir cephe oluşturmaya ve Batı Anadolu'daki Kuvayı Milliye birliklerinin insan ve malzeme yönünden desteklenmelerine** karar verilen bu kongrelerin ardından **Batı Cephesi** kurulmuştur.
- Ali Fuat (Cebesoy) Paşa, Sivas Kongresi'nde Batı Anadolu'daki Kuvayı Milliye birliklerinin genel komutanlığına tayin edilmiştir.

Püf bilgi: İşgallere karşı ilk direniş Güney Cephesinde Hatay Dörtyol'da Fransızlara karşı gerçekleştirilmiştir.

Kuvayı Milliye'nin Olumlu Yönleri

- ✓ **Düzenli ordu kuruluncaya kadar düşmanı yıpratarak ilerleyişlerini yavaşlatmışlardır.**
- ✓ **TBMM'ye ve düzenli ordunun kurulmasına zaman kazandırmışlardır.**
- ✓ **Azınlıkların zararlı faaliyetlerine karşı Türk köy ve kasabalarını korumuşlardır.**
- ✓ **TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaların bastırılmasında etkili olmuşlardır.**
- ✓ **Ulusal bilincin doğmasına ve yaygınlaşmasına yardımcı olmuşlardır.**
- ✓ **Düzenli ordunun temelini oluşturmuşlardır.**

Kuvayı Milliye'nin Olumsuz Yönleri

- Askeri disiplinden yoksun olmaları,
- Bölgesel hareket etmeleri, işbirliği ve uyum içinde çalışmamaları,
- İhtiyaçlarını karşılayabilmek için, zaman zaman halktan zorla para ve yardım toplamaları,
- Suçlu gördükleri kişileri kendi kurallarına göre cezalandırmaları,
- Düşman işgalini engelleyememeleri,
- Bazı Kuvayı Milliye liderlerinin, TBMM'nin otoritesine girmeyi kabul etmeyerek ayaklanmaları (Demirci Mehmet Efe, Çerkez Ethem)

gibi nedenlerden dolayı **8 Kasım 1920**'de Kuvayı Milliye birlikleri kaldırılarak düzenli ordu kurulmuştur.

Bir sonraki dersimiz **CEMİYETLER**

ABONE OL

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

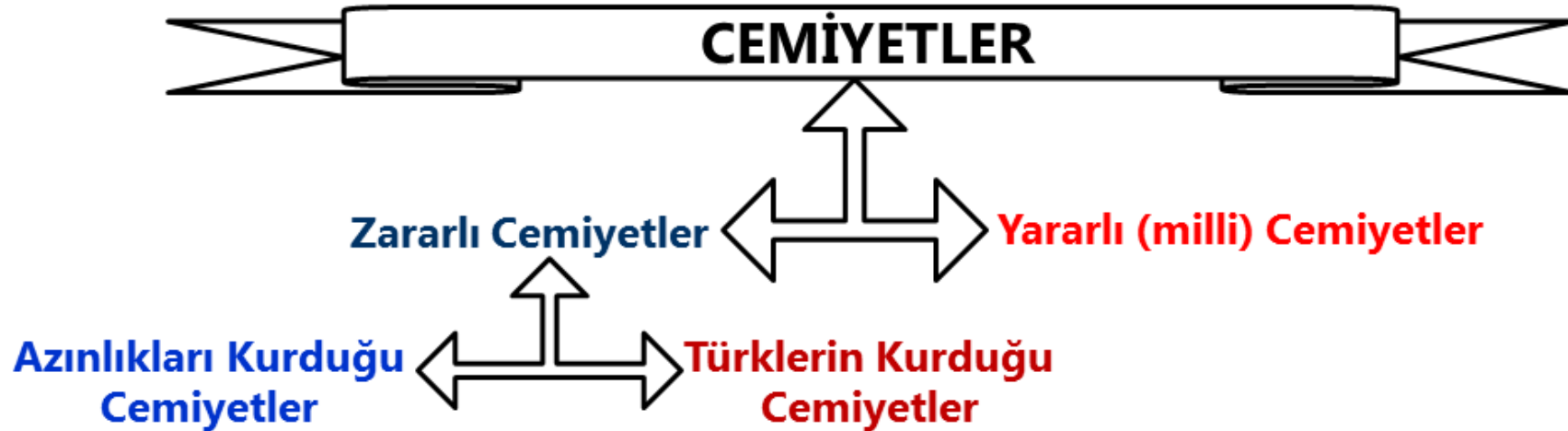
T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

CEMİYETLER

Püf noktalar & Püf yorumlar

Cemiyetlerin kurulmasına Neden Olan Faktörler

- Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra;
 - Osmanlı ordusunun terhis edilmesi,
 - Anadolu'nun işgale uğraması,
 - Osmanlı Hükümetinin işgallere duyarsız kalması,
 - Anadolu'da otorite boşluğu oluşması cemiyetlerin kurulmasına neden olmuştur.
- Bu cemiyetler **kuruluş amaçlarına göre** zararlı ve yararlı (milli) cemiyetler olarak ikiye ayrılır

ZARARLI CEMİYETLER

Azınlıklar Tarafından Kurulan Cemiyetler: Anadolu'da yaşayan azınlıklar tarafından kuruldular. **Yurdun işgaline zemin hazırlamak** ve **işgalleri kolaylaştırmak için İtilaf Devletleriyle iş birliği yaptılar.**

RUMLAR TARAFINDAN KURULAN CEMİYETLER

- 1. Mavri Mira Cemiyeti:** İstanbul'daki **Fener-Rum Patrikhanesi** tarafından kurulmuş, **büyük Yunanistan'ı kurmayı** amaçlamıştır.
- 2. Pontus Rum Cemiyeti:** Trabzon merkez olmak üzere Samsun'dan Batum'a kadar uzanan alanda (**Doğu Karadeniz'de**) bir **Rum Devleti** kurmayı amaçlamıştır.
- 3. Etnik-i Eterya Cemiyeti:** **Bizans İmparatorluğunu yeniden canlandırmayı** amaçlamıştır.

ERMENİLER TARAFINDAN KURULAN CEMİYETLER

- **Hınçak ve Taşnak Sütyun Cemiyetleri:** Doğu Anadolu'dan Adana'ya kadar uzanan bölgede bir Ermeni devleti kurmayı amaçlamıştır.

YAHUDİLER TARAFINDAN KURULAN CEMİYETLER

- **Makabi ve Alyans-İsrailit Cemiyetleri:** Yahudiler tarafından Filistin'de bir Yahudi devleti kurmak amacıyla kurulmuştur.

Azınlıklar tarafından kurulan zararlı cemiyetlerin başlıca özellikleri şunlardır:

- ✓ Millî Mücadele hareketine karşı düşmanca tutum sergilemişlerdir.
- ✓ **Bağımsız devlet kurmayı amaçlamışlardır.**
- ✓ **Faaliyette bulundukları bölgelerde yaşayan Türk halkının can ve mal güvenliğine zarar vererek onları göçe zorlamışlar ve nüfus üstünlüğünü sağlamaya çalışmışlardır.**
- ✓ **İşgalci devletlerden yardım ve destek almışlardır.**
- ✓ **Bulundukları yerlerde güvenliği bozarak Mondros'un 7. maddesinin uygulanması için ortam hazırlamışlardır.**

Türkler Tarafından Kurulan Millî Varlığa Düşman Cemiyetler

1. Hürriyet ve İtilaf Fırkası: İttihat ve Terakki karşıtıdır. İç isyanlarda kışkırtıcı rol oynamış, milli mücadeleye karşı çıkmıştır.

2. Sulh ve Selamet-i Osmaniye Fırkası: Vatanın kurtuluşunun ancak padişah ve halifenin buyruklarına bağlı kalmakla gerçekleşebileceğini savunmuştur.

3. Teali - İslam Cemiyeti: İstanbul'da kurulmuştur. Temel dayanağı hilafettir. Kurtuluşun İslam'da olduğu savunmuştur.

4. Kürt Teali Cemiyeti: Doğu Anadolu'da bağımsız bir Kürt devleti kurmayı hedeflemiştir.

5. Wilson Prensipleri Cemiyeti: Amerikan mandası altına girilmesi gerektiğini savunmuştur.

6. İngiliz Muhipleri Cemiyeti: İngilizlerin himayesine sığınmak gerektiğini savunmuştur.

Türkler Tarafından Kurulan Millî Varlığa Düşman Cemiyetlerin Özellikleri

- Anadolu'da bağımsız olarak yaşamamanın mümkün olmadığına inanan Türkler ve Müslümanlar tarafından kurulan cemiyetlerdir.
- **Anadolu'daki Millî Mücadele hareketine karşı çıkmışlardır.**
- **Tam bağımsızlığa inanmayarak manda ve himayeyi savunmuşlardır.**
- **Saltanat ve halifelik makamlarının devamını savunmuşlardır.**
- **İtilaf Devletleri'nden yardım ve destek görmüşlerdir.**

MİLLİ (YARARLI) CEMİYETLER

- Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra başlayan işgaller karşısında **Osmanlı Hükûmetinin sessiz kalması Türk halkını harekete geçirdi. Türk halkı Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri kurarak işgaller karşısında teşkilatlanmaya ve sesini duyurmaya çalıştı.**

- 1- Trakya-Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
- 2- İzmir Müdafaa-i Hukuku Osmaniye Cemiyeti
- 3- Reddi İlhak Cemiyeti
- 4- Kilikyalılar Cemiyeti
- 5- Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
- 6- Doğu Anadolu (Şark Vilayetleri) Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti
- 7- Milli Kongre Cemiyeti
- 8- Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti

MİLLÎ (YARARLI) CEMİYETLER

1- Trakya-Paşaeli Müdafaai Hukuk Cemiyeti: Kurulan ilk yararlı cemiyettir. **Doğu Trakya'nın Yunanlılar tarafından işgal edilmesini önlemek amacıyla kurulmuştur.** Osmanlı Devleti'nin dağılması durumunda bağımsız bir devlet kurma kararı da alınmıştır.

2- İzmir Müdafaai Hukuku Osmaniye Cemiyeti: **İzmir'de Yunanlıların değil Türklerin çoğunlukta olduğunu dünya kamuoyuna basın ve yayın yoluyla duyurmaya çalıştı.** Batı Anadolu'daki Kuvayı Milliye hareketine silah ve cephane yardımı yaptı.

3-Reddi İlhak Cemiyeti: İzmir'in işgal edilmesine karşı çıkarak bölgenin Türklere ait olduğunu ispatlamak için çalışmalar yaptı.

MİLLÎ (YARARLI) CEMİYETLER

4- Doğu Anadolu (Şark Vilayetleri) Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti: Merkezi İstanbul'dur. **Doğu Anadolu'yu işgallerden koruyarak Ermeni devletinin kurulmasını önlemeyi amaçlamıştır.**

Püf bilgi: Erzurum kongresini bu cemiyet düzenlemiştir.

5- Kilikyalılar Cemiyeti: İstanbul'da kurulmuştur. **Adana ve çevresini Fransız ve Ermeni işgalinden kurtarmayı amaçlamıştır.**

6- Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti: Bu cemiyet, **Trabzon ve çevresine yönelik Rum ve Ermeni iddialarına karşı, Türk ve Müslüman halkın haklarını korumak amacıyla faaliyet göstermiştir.**

MİLLİ (YARARLI) CEMİYETLER

7- Milli Kongre Cemiyeti: İstanbul'da kuruldu. Cemiyetin amacı, **Türklere karşı yapılan haksız propagandalara karşı çıkmak, basın ve yayın yolu ile Türk Milletinin haklı sesini dünyaya duyurmaktır.**

Püf bilgi: Kuvayı Milliye tabirini kullanan cemiyettir. Tüm milli cemiyetleri kendi çatısı altında toplamayı amaçlamıştır.

8- Anadolu Kadınları Müdafaai Vatan Cemiyeti: Sivas'ta, Sivas valisinin eşi Melek Hanım tarafından kurulmuş, **vatanın bütünlüğünü korumak için mitingler düzenlemiştir.**

Püf bilgi:

Müdafaai Hukuk: Hakları savunma, koruma anlamına gelir.

Cemiyet: Dernek, teşkilat, örgüt...

Milli Cemiyetlerin Özellikleri

- ✓ Bölgesel kuruluşlardır..
- ✓ Öncelikli amaçları ülkeyi korumak değil, kuruldukları bölgeyi korumaktır.
- ✓ Genellikle basın-yayın yolu ile çalışmalarını sürdürmüşlerdir.
- ✓ Kuruluşlarında milliyetçilik düşüncesi etkilidir.
- ✓ Milli direniş bilincini uyandırmışlardır.
- ✓ İstanbul'a bağlı veya karşı değildirler.
- ✓ Bölgelerinin Türklüğünü kanıtlamak çabasındaydılar. Bunun için de tarihsel gerçeklerle birlikte nüfus çoğunluğuna önem vermişlerdir.
- ✓ Bölgelerini işgalcilere ve azınlıklara karşı savunmuşlardır.
- ✓ Sivas Kongresi'nde Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti adıyla birleştirilmişlerdir.

İşgallere karşı kurulan millî cemiyetler ve mücadele ettikleri azınlık cemiyetleri

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Bir sonraki dersimiz
Paris Barış Konferansı
İzmir'in İşgali ve
Amiral Bristol Raporu

ABONE OL

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

PARİS BARİŞ KONFERANSI İZMİR'İN İŞGALİ

Püf noktalar & Püf yorumlar

PARİS BARIŞ KONFERANSI (18 OCAK 1919)

Toplanma amacı; I. Dünya Savaşı sonunda **yenilen devletlerin durumlarını belirlemek ve bu devletlerle yapılacak barış antlaşmalarının esaslarını tespit etmektir.**

Konferansta;

- ✓ **Wilson İlkeleri doğrultusunda ABD'nin isteği üzerine Milletler Cemiyeti'nin kurulmasına,**
- ✓ **Antep, Urfa ve Maraş'ın Fransa'ya verilmesine,**
- ✓ **Boğazların yönetiminin uluslararası bir komisyona bırakılmasına karar verilmiştir.**

PARİS BARIŞ KONFERANSI (18 OCAK 1919)

Püf bilgi: Paris Barış Konferansı Osmanlı topraklarının paylaşılması şekline dönüşmüş, **gizli antlaşmalarda İtalya'ya bırakılan İzmir ve çevresi İngiltere'nin istekleri doğrultusunda Yunanistan'a bırakılmıştır.**

Püf çıkarım:

- İngiltere, Doğu Akdeniz'de güçlü bir İtalya yerine, kendi güdümünde **zayıf bir Yunanistan'ı kendi çıkarlarına daha uygun bulmuştur.**

Püf yorum:

- **Batı Anadolu'nun Yunanistan'a verilmesi İtilaf Devletleri arasında ilk görüş ayrılığına neden olmuştur.**
- **İzmir'in işgaline** zemin hazırlamıştır.

PARİS BARIŞ KONFERANSI (18 OCAK 1919)

Püf nokta: Wilson ilkelerinin “sömürgecilik yapılmayacak” maddesine karşı “**manda ve himaye**” fikri ilk kez burada ortaya atılmıştır.

Püf bilgi:

Manda: Az gelişmiş ülkeleri, kendi kendilerini yönetecek bir düzeye gelene kadar **Milletler Cemiyeti adına yönetmek için bazı büyük devletlere verilen yetkidir.**

Püf çıkarım:

- **Manda ve himaye düşüncesi tam bağımsızlık ilkesine aykırıdır.**
- Bu nedenle milli mücadele döneminde **manda ve himaye düşüncesi** birkaç kez gündeme gelmiş, ancak **reddedilmiştir.**

İZMİR'İN İŞGALİ (15 MAYIS 1919)

Yunanistan'ın İzmir'i işgal etme kararı Paris Barış Konferansı'nda alınmıştı. İşgal kararının alınmasında ve işgalin gerçekleştirilmesinde, **Yunanistan'ın en büyük destekçisi İngiltere oldu.**

- Gizli antlaşmalarla İtalya'ya bırakılan **İzmir ve çevresi** Paris Konferansı'nda İngiltere'nin baskısı ve sahte belgelerle ortaya attığı;
 - **Bölgede Rum nüfus çoğunluktadır.**
 - **Türkler bölgedeki Hristiyan halkı katletmek üzeredir.**
 - **Bölge, kültür ve coğrafi açıdan Yunanistan'ın doğal bir uzantısıdır**
- gibi asılsız iddialarla İtalya'nın elinden alınarak **Yunanistan'a bırakılmıştır.**

Püf çıkarım:

- ❖ **İngiltere, Doğu Akdeniz'e güçlü bir İtalya'nın yerleşmesini, kendi çıkarlarına aykırı gördüğünden zayıf ve kullanabileceği Yunanistan'ın bölgeyi işgal etmesini sağlamıştır.**

İZMİR'İN İŞGALİ (15 MAYIS 1919)

- Yunanlılar **Megalo İdea**'yı gerçekleştirmek için **15 Mayıs 1919**'da İzmir'e asker çıkardılar.
- İşgale ilk tepkiyi **Hukuk-u Beşer (İnsan Hakları)** gazetesi yazarı **Hasan Tahsin** vermiş ancak Yunanlılarca şehit edilmiştir.

Megalo İdea (Büyük Fikir):

Yunanistan'ın, İstanbul'u Türklerden alıp Bizans imparatorluğunu yeniden kurma ideolojisidir.

İzmir'in işgali;

- ✓ Türk halkının **işgallerin geçici olmadığını** anlamasını sağlamıştır.
- ✓ **Osmanlı yönetimi işgale kayıtsız kaldığı** için, halk kendi haklarını savunmak için harekete geçmiştir.

- ✓ **Milli bilincin uyanmasını ve Kuvayı Milliye ruhunun doğmasını** sağlamıştır.
- ✓ **Silahlı direnişin başlamasına** neden olduğu için, **milli mücadele açısından olumlu bir sonuç doğurmuştur.**

Amiral Bristol Raporu

- İzmir'in işgali sonrasında artan tepkiler üzerine Milletler Cemiyeti incelemeler yapmak için **Amiral Bristol** başkanlığındaki bir komisyonu bölgeye gönderdi.
- **Amiral Bristol, yaptığı incelemelerden sonra hazırladığı raporda;**
 - **İddia edildiği gibi bölgede Rum nüfusun çoğunlukta olmadığını,**
 - **Buradaki Hristiyan halkın katledilmediğini,**
 - **Bölgedeki katliamlardan Yunanistan'ın sorumlu olduğunu** ortaya koymuştur.

Püf bilgi:

Amiral Bristol Raporu, İzmir'in işgalinin haksızlığını ve Türk milli mücadelesinin haklılığını ortaya koyan ilk uluslararası belgedir.

Bir sonraki dersimiz

Samsun'a Çıkış ve Havza Genelgesi

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

2.ÜNİTE MİLLİ UYANIŞ 2.FASİKÜL

Püf noktalar & Püf yorumlar

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK MUSTAFA KEMAL'İN SAMSUN'A ÇIKIŞI HAVZA GENELGESİ

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

ADIM ADIM BAĞIMSIZLIK: SAMSUN'A ÇIKIŞ

- Karadeniz bölgesinde Rum çetelerinin taşkınlıklarından dolayı asayiş bozulmuştu. **İtilaf Devletleri, Osmanlı Hükümetine baskı yaparak bu bölgedeki karışıklığın giderilmesini** istediler.
- Osmanlı Hükümeti, **İtilaf Devletlerinin Mondros Ateşkes Antlaşmasını bahane ederek bölgeyi işgal etmesini önlemek amacıyla** Mustafa Kemal'i asayiş ve güvenliği sağlaması için **9. Ordu Müfettişi** olarak görevlendirdi.

ADIM ADIM BAĞIMSIZLIK: SAMSUN'A ÇIKIŞ

"9. Ordu Müfettişi" sıfatıyla Anadolu'ya gönderilen Mustafa Kemal'in görevi;

- Karadeniz bölgesinde Türk halkının Rum çetelerine karşı başlattığı direniş hareketlerini önlemek,
 - Halkın elindeki silah ve cephaneleri toplamak,
 - İşgallere karşı kurulan Milli Cemiyetlerin faaliyetlerini durdurmak,
-
- Mondros'a uymayarak dağıtılmamış olan, Erzurum'daki 15. Kolordu'yu dağıtıp, silahlarını İtilaf Devletleri'ne teslim etmekte.

ADIM ADIM BAĞIMSIZLIK: SAMSUN'A ÇIKIŞ

- Mustafa Kemal, **9. Ordu Müfettişi** olarak geniş yetkilerle donatılmış, doğudaki tüm illerde askeri ve sivil makamlara emir verme yetkisi almıştır.
- 16 Mayıs 1919'da İstanbul'dan yola çıkan Mustafa Kemal, **19 Mayıs 1919**'da Samsun'a çıkmıştır.

➤ **Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkmasıyla milli mücadele fiilen başlamıştır.**

Püf yorum:

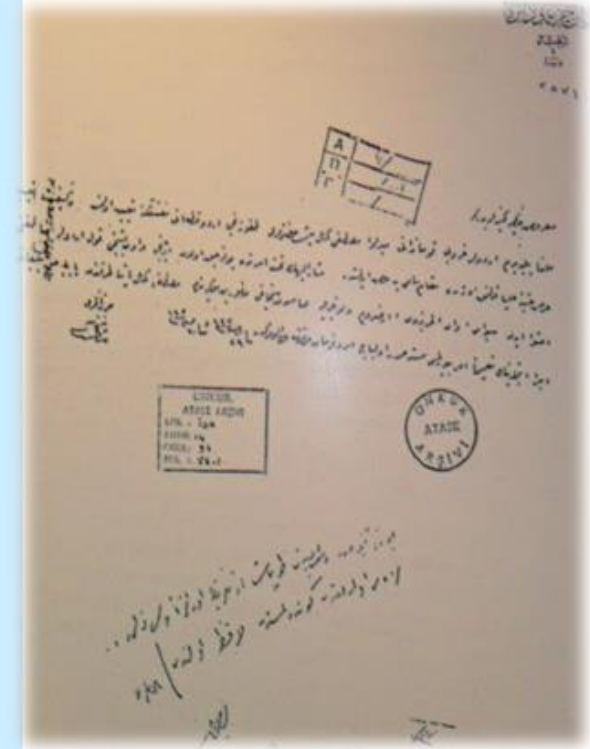
- Samsun'a çıkışından itibaren, **Mondros'a uyulmamasını** isteyen Mustafa Kemal'in asıl amacı;
- ✓ **Milli bilinci uyandırmak ve yaygınlaştırmak**
- ✓ **Milli birliği gerçekleştirerek, bağımsızlık savaşını başlatmak,**
- ✓ **Milli egemenliğe dayanan, kayıtsız, şartsız, bağımsız yeni bir Türk Devleti kurmaktır.**

- Mustafa Kemal, Samsun ve çevresindeki incelemelerden sonra İstanbul Hükümeti'ne bir rapor **(Samsun Raporu)** göndermiştir.

Bu raporda;

- Rumların siyasi emellerinden vazgeçmeleri halinde, asayişin kendiliğinden düzeleceğini,
- Türklüğün yabancı mandasına tahammülü olmadığını,
- Yunanlıların İzmir'de hakları olmadığını ve işgalin haksız olduğunu, ifade etmiştir.

Püf çıkarım:

Bu raporla Mustafa Kemal, **ilk kez resmi görevine ters düşmüştür.**

HAVZA GENELGESİ (28 MAYIS 1919)

- Samsun'dan sonra **Havza**'ya geçen Mustafa Kemal, burada bir **genelge yayımlayarak** ülkenin her yanındaki askeri ve sivil makamlara gönderdi.

Bu genelgede halktan,

- ✓ **İşgallere karşı protesto mitingleri ve gösteriler yapılması,**
(*milli bilinci canlandırmak*)
- ✓ **İstanbul Hükümeti'ne işgalleri kınayan protesto telgrafları çekilmesi,**
- ✓ **Azınlıklara karşı taşkınlıklar yapılmaması,**
(*yeni işgallere bahane oluşturmamak*)
- ✓ **Komutanların hiçbir şekilde silahlarını teslim etmemesi**
(Mondros'a karşı çıkılmış) ve
- ✓ **Yurdun her tarafında direniş cemiyetleri kurulması**
(*Milleti örgütleme*) istenmiştir.

HAVZA GENELGESİ (28 MAYIS 1919)

Püf yorum:

Genelgenin amacı;

- ❑ **Türk halkını işgallere karşı uyarmak ve kitlesele olarak harekete geçirmek,**
- ❑ **Milli bilincin uyandırılmasını ve canlandırılmasını** sağlamaktır.

- Mustafa Kemal Paşa'nın genelgedeki bu isteklerine, Türk halkı, Anadolu'nun her tarafında **mitingler düzenleyerek** cevap vermiştir.

HAVZA GENELGESİ (28 MAYIS 1919)

- Havza genelgesinden sonra birçok yerde ve İstanbul'da mitingler düzenlenmesi üzerine İtilaf Devletleri, **birçok Türk aydınını tutuklayarak sürgüne göndermiştir.**
- **İstanbul Hükümeti ise Mustafa Kemal Paşa'yı geri çağırmış,** fakat Mustafa Kemal geri dönmediği gibi İstanbul'a çektiği telgrafta; *"Anadolu'da oluşmaya başlayan ulusal hareketi hiçbir gücün durduramayacağını"* bildirmiştir.

Püf bilgi: Havza Genelgesi, Milli Mücadele döneminde yayınlanan ilk ulusal genelgedir.

Püf çıkarım: Mustafa Kemal Paşa'nın çağrılmasına rağmen **milletin çıkarlarını işgalci güçlere ve İstanbul Hükümeti'ne karşı çekinmeden savunmaya çalıştığını gösterir.**

Bir sonraki dersimiz

Amasya Genelgesi

ABONE OL

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

AMASYA GENELGESİ

Püf noktalar & Püf yorumlar

AMASYA GENELGESİ (20-22 HAZİRAN 1919)

- Havza'da çalışmalarını tamamlayan Mustafa Kemal Paşa, Amasya'ya geçti. Burada, **daha önce hazırladığı genelgeyi Rauf (Orbay) Bey, Refet (Bele) Bey, Ali Fuat (Ceibesoy) Paşa, Kazım Karabekir Paşa (Erzurum) ve Cemal Paşa (Konya)** tarafından onaylattıktan sonra Anadolu'daki tüm askeri ve sivil makamlara gizli olarak bildirmiştir.

Püf çıkarım:

Genelgenin diğer komutanlara da onaylatılmasının amacı; **milli mücadeleyi kişisel ve bölgesel olmaktan çıkarma ve halk üzerindeki etkisini artırmaktır.**

AMASYA GENELGESİ (20-22 HAZİRAN 1919)

- 1- Vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığı tehlikededir.
- 2- İstanbul Hükümeti ve Padişah, üzerlerine düşen görev ve sorumluluğun gereklerini yerine getirememektedir. Bu durum, milletimizi yok olmuş gibi göstermektedir.
(Gerekçe)

Püf yorum:

- 1. ve 2. madde Kurtuluş Savaşı'nın gerekçesidir.
- İstanbul Hükümeti'ne ilk defa açıkça karşı çıkmıştır.

AMASYA GENELGESİ (20-22 HAZİRAN 1919)

3- Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.

Püf yorum:

- **Kurtuluş Savaşı'nın amacı ve yöntemi** yani **nasıl yapılacağı** belirtilmiştir.
- **İlk defa ulusal egemenlikten bahsedilmiştir.**

4- Milletin sesini dünyaya duyurmak için her türlü etki ve denetimden uzak **milli bir kurulun oluşturulması gerekmektedir.**

Püf bilgi: Temsil Heyeti'nin oluşturulması fikri ilk defa ortaya atılmıştır.

AMASYA GENELGESİ (20-22 HAZİRAN 1919)

5- Anadolu'nun en güvenilir yeri olan **Sivas'ta bir kongre toplanacaktır.** Bu kongreye **her ilden, milletin güvenini kazanmış üç delege katılacak,** bu delegeler Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri ve belediyeler tarafından seçilecektir.

Püf çıkarım: Milletin güvenini kazanmış ve **milli mücadele taraftarı kişilerin seçilmesi ve vatanın geleceği ile ilgili kararların halkın istekleri doğrultusunda alınmasını sağlamak amaçlanmıştır.**

6- 10 Temmuz'da **Doğu illeri adına Erzurum'da bir kongre toplanacaktır.**

Püf bilgi: Erzurum Kongresinin toplanmasına burada karar verilmiştir.

AMASYA GENELGESİ (20-22 HAZİRAN 1919)

7- Ordular kesinlikle dağıtılmayacak, askeri ve sivil yöneticiler, görevlerini terk ve teslim etmeyeceklerdir.

Püf çıkarım:

- İlk defa **Mondros Mütarekesine, İtilaf Devletlerine ve İstanbul yönetimine açıkça karşı çıkılmıştır.**
- **Gerektiğinde silahlı ve topyekûn bir mücadelenin yapılabileceğinin işaretleri verilmiştir.**

AMASYA GENELGESİ (20-22 HAZİRAN 1919)

- Amasya Genelgesinin yayımlanması üzerine **İtilaf Devletleri İstanbul Hükümeti'ne baskı yapmış, Mustafa Kemal 9. Ordu Müfettişliği görevinden alınmıştır.**
- Buna karşılık Mustafa Kemal, **7-8 Temmuz 1919** gecesini **9. Ordu Müfettişliğinden istifa etmiş** ancak İstanbul'a dönmeyeceğini ve Anadolu'da mücadeleyi sürdüreceğini bildirmiştir.

Püf çıkarım: Bu durum Mustafa Kemal'in **kararlılığını, mücadeleci kişiliğini** ve **vatanseverliğini** gösterir.

Püf bilgi:

- Mustafa Kemal, TBMM'nin kendisine "**Başkomutanlık**" yetkilerini vermesine kadar sivil olarak mücadelesine devam etmiştir.
- **Amasya Genelgesi Mustafa Kemal'in resmi görevle yaptığı son çalışmadır.**

Bir sonraki dersimiz

Erzurum ve Sivas Kongreleri

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

ERZURUM KONGRESİ SİVAS KONGRESİ

Püf noktalar & Püf yorumlar

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

ERZURUM KONGRESİ (23 TEMMUZ – 7 AĞUSTOS 1919)

- Kongreyi toplayan; **Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk ve Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri**dir.
- Toplanma amacı; **Doğu Anadolu'yu ve Doğu Karadeniz'i Ermeni ve Rum saldırılarına karşı savunmaktır.**
- Mustafa Kemal'in Erzurum'da bir kongre toplanmasında;
 - ✓ **Erzurum'un işgal altında olmaması,**
 - ✓ **İtilaf Devletleri'nin birliklerine uzakta ve güvenli bir yerde olması,**
 - ✓ **Kazım Karabekir Komutasında dağıtılmamış bir ordunun bulunması** gibi faktörler etkili olmuştur.
- Mustafa Kemal, Erzurum Kongresi'ne başkan seçilmiştir.
- Mustafa Kemal'in **sivil olarak ilk görevi Erzurum Kongresi Başkanlığı'dır.**

ERZURUM KONGRESİ (23 TEMMUZ – 7 AĞUSTOS 1919)

1- Ulusal(milli) sınırlar içinde vatan bir bütündür, bölünemez.
(Ülke/vatan bütünlüğü)

Püf çıkarım:

- **İlk defa milli sınırlardan bahsedilmiştir.**
- Bu karar Misak-ı Milli kararlarında da aynen kabul edilmiştir.

2- Her türlü yabancı işgal ve müdahalesine karşı, Osmanlı Devleti'nin dağılması halinde millet birleşerek kendini savunacaktır.

(Ulusal/milli bağımsızlık)

Püf çıkarım:

- **Ulusal bağımsızlıktan taviz verilmeyeceği belirtilmiştir.**
- **Topyekûn mücadele vurgusu yapılmıştır.**

ERZURUM KONGRESİ (23 TEMMUZ – 7 AĞUSTOS 1919)

3- İstanbul Hükümeti yurdun bütünlüğünü ve milletin bağımsızlığını sağlayamazsa geçici bir hükümet kurulacaktır. Bu hükümeti milli bir meclis seçecek, eğer meclis toplanmamışsa, hükümet kurma işini Temsil Heyeti yapacaktır.

Püf yorum:

- İlk kez İstanbul Hükümeti'ne **alternatif bir hükümet kurmaktan** bahsedilmiştir.
- **Millet iradesine önem verildiğini** gösterir.
- **Temsil Heyeti** kurulmuştur.

4- Kuvayı Milliyeyi etkili, milli iradeyi hâkim kılmak esastır. (Ulusal/milli egemenlik-Milli irade)

Püf çıkarım: Ulusal egemenliğe dayalı bir düzenin kurulacağını, **ulusal egemenliğin koşulsuz olarak gerçekleştirileceğinin** mesajı verilmiştir.

ERZURUM KONGRESİ (23 TEMMUZ – 7 AĞUSTOS 1919)

5- Manda ve himaye kabul edilemez.
(***Tam bağımsızlık/Milli bağımsızlık***)

Püf çıkarım:

- **Tam bağımsızlık hedeflenmiştir.**
- **Manda ve himaye fikri ilk defa reddedilmiştir.**

6- Hristiyan unsurlara, siyasi egemenliğimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilemez.

Püf çıkarım:

- Her yönüyle **tam bir bağımsızlığın hedeflendiği** ve **içişlerimize hiçbir devletin karışamayacağı** ifade edilmiştir.

ERZURUM KONGRESİ (23 TEMMUZ – 7 AĞUSTOS 1919)

7- Mebusan Meclisi'nin derhal toplanmasına ve hükümet işlerinin meclis denetiminde yürütülmesine çalışılacaktır.

Püf çıkarım: **Ulus egemenliğine önem verildiğini, İstanbul Hükümetinin meclis aracılığıyla denetim altına alınmak istendiğini gösterir.**

ERZURUM KONGRESİNİN ÖNEMİ

- **Toplanış şekli, amacı ve yapısı bakımından bölgesel, aldığı kararlar yönünden ulusal bir kongredir.**
- **İlk kez milli sınırlardan ve bir hükümet kurmaktan bahsedilmiştir.**
- Kongre kararlarının bir kısmı bölgesel, manda ve azınlıklar ile ilgili maddeleri dış politika, diğerleri ulusal nitelikli kararlardır.
- **9 kişilik Temsil Heyeti kurulmuş, başkanlığına Mustafa Kemal getirilmiştir.**

Püf bilgi:

General Harbord Raporu:

- **ABD Başkanı Wilson, Ermeni sorunu ve manda konusunu araştırması için General Harbord'u görevlendirmiş, General yaptığı araştırma sonucunda bir rapor hazırlamıştır.**

Bu rapor;

- **Doğu Anadolu'da Ermenilerin çoğunlukta olmadığını,**
- **Türklerin Ermenileri katletmediğini,**
- **Anadolu'nun Amerika'nın ihtiyaçlarını karşılayacak zenginlikte olmadığını** belgeleyen bir rapordur.

SİVAS KONGRESİ 4-11 EYLÜL 1919

- Bu kongrenin en önemli özelliği; **her yönüyle ulusal bir özelliğe sahip olmasıdır.**
- **Amacı; milli güçleri birleştirmek ve milli mücadeleyi yönetebilecek bir teşkilat kurmaktır.**
- Damat Ferit Hükümeti ve İngilizler, **Sivas Kongresi'nin dağıtılması, Mustafa Kemal ve arkadaşlarının tutuklanması** için **Elazığ Valisi Ali Galip'i görevlendirmiş, ancak kongrenin toplanması engellememiştir.**
- Sivas Kongresi, 4 Eylül 1919'da toplanmış, **kongrede oyların çoğunu alan Mustafa Kemal, önce kongre başkanlığına,** kongre sonunda da **Temsil Kurulu Başkanlığı'na** seçilmiştir.

SİVAS KONGRESİ 4-11 EYLÜL 1919

1- Erzurum Kongresi'nde alınan kararlar, burada yeniden görüşülerek, ulusal kararlar olarak aynen kabul edilmiştir.

2- Bütün yararlı (milli) cemiyetler; Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti olarak birleştirilmiştir.

Püf çıkarım: Kurtuluş Savaşı'nı tek elden yönetmek ve cepheler arasında birlik sağlamak amaçlanmıştır.

3- Manda ve himaye fikri kesin olarak reddedilmiştir.

(Kongrede Amerikan mandası gündeme gelmiş ancak **ulusal bağımsızlığa ters olduğu için** reddedilmiştir.)

Püf çıkarım: Bu karar Türk Milleti'nin kayıtsız şartsız **tam bağımsızlığı hedeflediğini** göstermektedir.

SİVAS KONGRESİ 4-11 EYLÜL 1919

4- Erzurum Kongresinde oluşturulan 9 kişilik **Temsil Heyeti**, “**Yurdun bütününü temsil eder**” şeklinde düzenlenerek **ulusal hale getirilmiş**, üye sayısı 16’ya yükselterek **başkanlığına Mustafa Kemal getirilmiştir**.

Püf bilgi: Temsil Kurulu, **ilk defa yürütme yetkisini (hükümet görevi)** kullanarak Ali Fuat Paşa’yı Batı Cephesi Komutanlığı’na atamıştır.

Püf bilgi: Sivas Kongresi’nden sonra **yayın yoluyla propaganda yapmak, halkı milli mücadele etrafında toplamak ve milli mücadelenin haklılığını duyurmak için, İrade-i Milliye** adlı bir gazete çıkarılmaya başlandı.

(Bu gazete, ulusal mücadelenin ilk yarı resmi yayın organı oldu.).

SİVAS KONGRESİ 4-11 EYLÜL 1919

KONGRE SONRASI GELİŞMELER

- İstanbul ile tüm haberleşmelerin kesilmesi, İstanbul'un Anadolu'ya atadığı komutan ve valilerin kabul edilmeyerek geri gönderilmeleri istenmiştir.

Püf çıkarım:

Temsil Kurulu, bu çalışmalarıyla İstanbul Hükümeti'ne bağlı olmadığını göstermeyi amaçlamıştır.

- Bunun üzerine **Damat Ferit Hükümeti görevden alınmış**, yerine milli mücadele taraftarı Ali Rıza Paşa Hükümeti kurulmuştur.

Püf nokta:

Damat Ferit Hükümeti'nin düşürülmesi, Temsil Kurulu'nun ilk siyasi başarısıdır.

SİVAS KONGRESİ 4-11 EYLÜL 1919

Püf bilgi:

Temsil Kurulu, TBMM açılıncaya kadar görevini sürdürmüş, TBMM'nin açılmasıyla da görevi sona ermiştir.

- Sivas Kongresi sonrasında Damat Ferit Paşa Hükümetinin istifa ederek yerine **milli mücadele taraftarı Ali Rıza Paşa Hükümetinin** kurulması İstanbul Hükümeti ile Temsil Kurulu arasındaki ilişkilerin yumuşamasını sağlamıştır.

Bir sonraki dersimiz

Amasya Görüşmeleri

ve

Temsil Kurulunun Ankara'ya Gelişi

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

AMASYA GÖRÜŞMELERİ
TEMSİL KURULU ANKARA'DA

Püf bilgiler & Püf noktalar

AMASYA GÖRÜŞMELERİ 20-22 EKİM 1919

- Sivas Kongresi sonrasında İstanbul'da Damat Ferit Hükümeti düşmüş, yerine **milli mücadeleye taraftarı Ali Rıza Paşa Hükümeti** kurulmuştu. Bu durum **İstanbul Hükümeti ile Temsil Kurulu arasındaki ilişkilerin yumuşamasını sağladı.**

- Taraflar arasındaki ilişkilerin yumuşaması üzerine Ali Rıza Paşa, **Bahriye Nazırı (Denizcilik Bakanı) Salih Paşa'yı Temsil Heyeti ile görüşmeler yapmak üzere Amasya'ya gönderdi.**

- Amasya Görüşmeleri, **Temsil Kurulu adına Mustafa Kemal Paşa** ile **İstanbul Hükümeti adına Bahriye Nazırı (Bakanı) Salih Paşa** arasında gerçekleşmiş ve **Amasya Protokolü** imzalanmıştır.

AMASYA GÖRÜŞMELERİ 20-22 EKİM 1919

Alınan Kararlar

- ✓ **Vatanın bütünlüğünün ve bağımsızlığının korunması esastır.**
- ✓ **Müslüman olmayan topluluklara siyasi ve sosyal dengemizi bozacak haklar verilmeyecektir.**
- ✓ Milletvekili seçimleri serbestçe yapılacaktır.
- ✓ **Mebusan Meclisi İstanbul dışında Osmanlı Hükûmetinin uygun göreceği güvenli bir yerde toplanacaktır.**
- ✓ **Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin hukuksal varlığı Osmanlı Hükûmeti tarafından tanınacaktır.**
- ✓ İstanbul Hükûmetinin İtilaf Devletleri ile yapacağı barış görüşmelerine Temsil Heyeti'nin de uygun gördüğü temsilciler gönderilecektir.
- ✓ **İstanbul Hükûmeti Sivas Kongresi'nin kararlarını tanıyacaktır.**

AMASYA GÖRÜŞMELERİ 20-22 EKİM 1919

Püf bilgi:

- Salih Paşa, **bu kararları İstanbul Hükümeti'ne kabul ettireceğini, ettiremezse istifa edeceğini** söylemiş ancak kararları kabul ettiremediği gibi istifa da etmemiştir.
- **Yürürlüğe giren tek karar, seçimlere gidilip Mebusan Meclisi'nin açılması oldu.**

Püf çıkarım:

- İstanbul Hükümeti'nin bu kararları kabul etmemesinin nedeni; **merkezi otoritesini korumak istemesi ve Anadolu hareketinin daha da güçleneceğinden endişe duymasıdır.**

AMASYA GÖRÜŞMELERİ 20-22 EKİM 1919

Püf yorum:

- ❖ Mustafa Kemal'in Meclisin İstanbul dışında toplanmasını istemesinin nedeni; **İstanbul'un İtilaf Devletleri'nce fiilen işgal edilip baskı altında tutulması ve İstanbul'da saltanat taraftarlarının çoğunlukta olması gibi nedenlerden dolayı İstanbul'da sağlıklı karar alınamayacağını** düşünmesidir.

Püf çıkarım:

- Misakı Milli kararlarının alınmasından sonra **İstanbul'un işgal edilerek meclisin kapatılması Mustafa Kemal'in haklılığını ve ileri görüşlülüğünü gösterir.**

AMASYA GÖRÜŞMELERİ 20-22 EKİM 1919

Amasya Görüşmeleri ile;

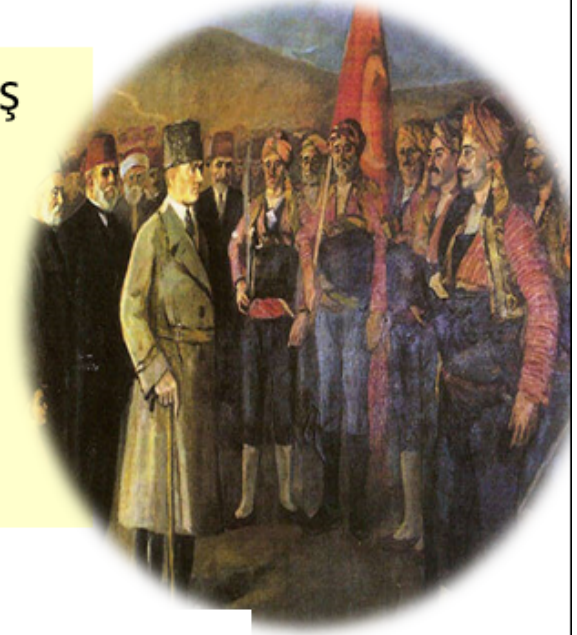
İlk kez İtilaf Devletleri, İstanbul Hükümeti ve Temsil Kurulu farklı amaçlar için de olsa, **ortak bir karara varmış oldular**. Bu kararda;

- **Temsil Kurulu;** milli mücadele hareketini resmileştirmeyi, bunu başaramazsa da İstanbul'da sağlıklı kararlar alınamayacağını ispatlamayı,
- **İstanbul Hükümeti;** kendi amaçları doğrultusunda kararlar çıkartarak Temsil Kurulu'nu etkisiz kılmayı,
- **İtilaf Devletleri;** toplanacak olan Mebusan Meclisi'ne, işgalleri onaylatarak resmileştirmeyi amaçlamışlardır.

TEMSİL KURULU'NUN ANKARA'YA GELİŞİ (27 ARALIK 1919)

- İstanbul Hükümeti ile Temsil Kurulu arasında Amasya Görüşmelerinde alınan kararlar doğrultusunda İstanbul'da Mebusan Meclisinin açılacağı kesinleşmesi üzerine Anadolu'da seçimler yapılmıştır.
- **Mustafa Kemal, Erzurum Milletvekili** seçilmiş ve İstanbul'da toplanacak olan **Mebusan Meclisi'nin çalışmalarını yakından takip etmek** amacıyla Temsil Kurulu ile birlikte Sivas'tan Ankara'ya gelmiştir.
(27 Aralık 1919)
- **Ankara bu tarihten itibaren milli mücadelenin yönetim (idare) merkezi olmuştur.**

TEMSİL KURULU'NUN ANKARA'YA GELİŞİ (27 ARALIK 1919)

Ankara'nın Milli Mücadele'nin merkezi olarak seçilme nedenleri

- İşgal edilmemiş ve savunmaya elverişli olması,
- Anadolu'nun her yanı ile ulaşım ve haberleşme ağının iyi olması,
- Yunanlılarla mücadele edilen Batı Cephesi'ne yakın olması,
- İstanbul'a yakın olması ve Mebusan Meclisi'nin çalışmalarını yakından izleme imkânının bulunması,
- Halkının milli mücadele taraftarı olması vb.

Bir sonraki dersimiz **MİSAKİ MİLLİ**

ABONE OL

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

MİSAKİ MİLLİ

Püf noktalar & Püf yorumlar

MİSAKİ MİLLİ (28 OCAK 1920)

- Amasya Görüşmeleri sonucunda İstanbul Hükümeti; Meclisi Mebusanın toplanmasını kabul edince seçimler yapıldı.
- Seçimleri genelde Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinin desteklediği adaylar kazandı. **Seçimlerde Mustafa Kemal Erzurum'dan milletvekili seçilmiştir.**
- Mustafa Kemal Paşa, İstanbul'a gidecek milletvekillerinden;
 - ✓ **Kendisinin gıyaben Meclis Başkanı seçilmesi,**
(başkanlık yetkisini kullanarak, Meclisi Anadolu'da daha güvenli bir yerde toplayabilmek)
 - ✓ **Meclis'te Müdafaa-i Hukuk Grubu** oluşturulması,
 - ✓ **Vatanın bütünlüğü ve milletin bağımsızlığı ile ilgili kararlar alınmasını** istemiştir.

MİSAKİ MİLLİ (28 OCAK 1920)

- 12 Ocak 1920'de İstanbul'da Osmanlı Mebusan Meclisi son kez toplanarak çalışmalarına başladı.
- Mustafa Kemal, meclis başkanlığına seçilemedi. Müdafaa-i Hukuk Grubu oluşturulamadı. Ancak bunun yerine **Felah-ı Vatan (Vatanın Kurtuluşu)** adlı yeni bir grup kuruldu.

Püf nokta:

Mustafa Kemal'in isteklerinin yerine getirilememesinde **milletvekillerinin saltanata bağlı olduklarını göstermek istemeleri ve İtilaf Devletleri'nin baskısından çekinmeleri etkili olmuştur.**

- Meclisteki çalışmalar sonucunda 28 Ocak 1920'de Mebusan Meclisi'nde Türk milleti için çok önemli olan **Misak-ı Milli** (Milli Ant / Yemin) kabul edilmiştir.

MİSAKİ MİLLİ (28 OCAK 1920)

- 12 Ocak 1920'de toplanan **Son Osmanlı Mebuslar Meclisinde Felah-ı Vatan Grubu**'nun çabaları ile 28 Ocak 1920 tarihinde **Misakı Milli kararları alındı.**

1- Sınırlar: Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığı sırada Türk askerinin koruduğu, Müslüman Türk nüfusun çoğunluğu oluşturduğu vatan toprakları bir bütündür parçalanamaz.
(Ülke/Vatan bütünlüğü)

Püf yorum:

- Bu karar daha önce Erzurum Kongresi'nde benimsenmiştir.
- **Milli sınırlara son ve kesin şekli verilmiştir.**
- **Vatanın bütünlüğünün korunması amaçlanmıştır.**

MİSAKİ MİLLİ (28 OCAK 1920)

2- Boğazlar: İstanbul ve Marmara'nın güvenliği sağlandığı takdirde, Boğazlar uluslararası ticarete açılabilir.

Püf yorum:

- **Siyasi ve askeri bağımsızlık** vurgulanmıştır.

3- Azınlık Hakları: Azınlıklara, komşu ülkelerdeki Müslümanlara tanınan haklar kadar hak tanınacaktır. (***Uluslararası eşitlik***)

Püf çıkarım:

- **Avrupalıların içişlerimize karışmasını engellemek ve bağımsız bir devlet olduğumuzu göstermek** amaçlanmıştır.
- **Devletlerin eşitliği** ilkesine uygundur.

MİSAKİ MİLLİ (28 OCAK 1920)

4- Kapitülasyonlar: Siyasi, ekonomik ve mali gelişmemizi engelleyen ve hukuk alanında hâkimiyetimizi sınırlandıran imtiyazlar kabul edilemez. **(Tam bağımsızlık-ekonomik bağımsızlık)**

Püf çıkarım:

- Bu karar ile **kapitülasyonların kaldırılması** amaçlanmıştır. **(Kapitülasyonlara ilk defa karşı çıkılmıştır).**
- **Bağımsızlık ve egemenlik haklarımızdan taviz verilemeyeceği** vurgulanmıştır.

MİSAKİ MİLLİ (28 OCAK 1920)

Halk oylaması yapılacak olan yerler

5-Arapların Durumu:

Arapların oturduğu yerlerin geleceği, o yerlerin halkının kararına (**halk oylaması***) göre belirlenmelidir.

Püf bilgi:
Wilson İlkelerinde alınan kararlara uygun davranılmıştır.

6- Batı Trakya:

Bölgenin geleceğini belirlemek üzere **halkoyuna *** başvurulmalıdır.

7- Elviye-i Selase (Üç il): Kendi istekleriyle Türkiye'ye katılmış olan **Kars, Ardahan** ve **Batum** (Artvin)'da gerekirse **halkoyuna*** başvurulmalıdır.

Püf yorum:

Bu bölgelerde, **halkın çoğunluğu Türk ve Müslüman olduğundan**, serbest oylamanın çıkarlarımıza uygun olacağı düşünülmüştür.

Püf çıkarım: Halkın vereceği karara (milli iradeye) **saygı** duyulduğunun göstergesidir.

İSTANBULUN İŞGALİ (16 MART 1920)

- Misakı Milli kararlarının ilan edilmesi İtilaf Devletlerini rahatsız etmiş, hükümete ve meclise baskı yaparak alınan bu kararların değiştirilmesini istemişlerdir.
- İstekleri kabul edilmeyen İtilaf Devletleri, **16 Mart 1920’de İstanbul’u resmen işgal ederek, Mebusan Meclisi’ni basıp dağıtmışlar, milletvekili ve aydınları tutuklayarak sürgüne göndermişlerdir.**

Püf çıkarım: Mebusan Meclisi’nin dağıtılması İtilaf Devletlerinin, **Türk halkının iradesini yok saydıklarını gösterir.**

Püf yorum: Bu gelişmeler, saltanat ve hilafet yanlılarını da ulusal mücadelelerin yanına yöneltmiş ve **Ankara’da TBMM’nin açılmasına zemin hazırlamıştır.**

Bir sonraki dersimiz

TBMM'NİN AÇILMASI

ABONE OLUN

BİZDEN 8. SINIF

TC. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

KONU ANLATIMI • ETKİNLİK • SORU BANKASI

ÖĞRENCİNİN
“CAN SİMİDİ”

YENİ
NESİL
SORULAR

Akıllı Tahtaya
ZEKA KATTIK!

“AKIL KÜPÜ”
TAHTA

- ETKİLEŞİMLİ SUNULAR
- DİJİTAL DERS NOTLARI
- DİJİTAL OYUNLAR

SADECE BU KİTABA ÖZEL!

OKULA
YARDIMCI

LGS
HAZIRLIK

ERKAN İSANMAZ
ŞEYHİMUS YÜCE
YAVUZ YILDIZ
MURAT SAAT
ZEKİ DOĞAN

- ÖZEL ETKİNLİKLER
- KONU ANLATIMLARI
VE SORULAR
- KAZANIM ÖLÇEN
TEST SORULARI İLE

MEB
KAZANIMLARI

BİZ
SOSYAL BİLGİLER
BİZ YAYINLARI

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

TBMM'NİN AÇILMASI

Püf noktalar & Püf yorumlar

TBMM'NİN AÇILMASI (23 NİSAN 1920)

- 16 Mart 1920'de **İstanbul'un İtilaf Devletleri tarafından resmen işgal edilmesi ve Mebusan Meclisi'nin dağıtılması, I. TBMM'nin açılmasına zemin hazırlamıştır.**
- Mustafa Kemal 19 Mart 1920'de bir genelge yayınlayarak İstanbul'un işgalini protesto etmiş; **Ankara'da yeni bir meclisin açılacağını, Anadolu'ya kaçabilen milletvekillerinin Ankara'da açılacak olan Millet Meclisi'ne katılabileceğini** bildirmiştir.

Püf çıkarım: Bu genelgede İstanbul'daki milletvekillerine sahip çıkılması, **milli iradeye önem verildiğini** ve milli iradeye sahip çıktığını gösterir.

TBMM'NİN AÇILMASI (23 NİSAN 1920)

- **İlk TBMM**, Anadolu'dan seçilen ve İstanbul'dan Ankara'ya kaçabilen milletvekillerinin katılımıyla **23 Nisan 1920'de** açıldı. Mustafa Kemal Paşa, ilk meclise **Ankara Milletvekili** olarak katıldı ve 24 Nisan 1920'de Meclis Başkanlığı'na seçildi.

1- Ulusal iradeyi, vatanın geleceğine hâkim kılmak esastır.
TBMM'nin üstünde hiçbir güç ve makam yoktur.

Püf çıkarım:

- Osmanlı Hükümeti yok sayılmıştır.
- Gelecekte Cumhuriyet yönetimine geçileceğinin göstergesidir.
- **Milli egemenlik (ulusal egemenlik)** vurgusu yapılmıştır.

TBMM'NİN AÇILMASI (23 NİSAN 1920)

2- Yasama (kanun yapma) ve Yürütme (hükümet) yetkileri TBMM'ye aittir (*Güçler birliği ilkesi*).

Püf yorum: Güçler birliği uygulanmıştır.

Amaç; **Milli Mücadele'de çabuk karar alıp uygulayabilmektir.**

- **Yasama ve yürütme yetkilerinin TBMM'de toplanması, cumhuriyet yönetimine geçileceğinin göstergesidir.**

Püf bilgi:

- Bütün yetkilerin TBMM'nin elinde toplanması demokratik olmamasına rağmen, **olağanüstü şartlar** nedeniyle buna gerek duyulmuştur.
- Meclis, İstiklal Mahkemeleri'ni kurarak **yargı** gücünü de kullanmıştır.

TBMM'NİN AÇILMASI (23 NİSAN 1920)

3- Hükümet kurmak zorunludur.

Püf yorum:

Kurucu meclis özelliği gösterir.

Yeni Türk Devleti'ne işlerlik kazandırmak amaçlanmıştır

4- Geçici kaydıyla bir hükümet başkanı tanımak veya padişah vekili atamak doğru değildir.

Püf çıkarım:

Meclisin, **kararlarında bağımsız olması gerektiği** ve **sürekli olacağı** vurgulanmıştır.

TBMM'NİN AÇILMASI (23 NİSAN 1920)

5- Hükümet işleri, Meclis içerisinden seçilecek bir heyet tarafından yürütülecektir. Meclis Başkanı bu heyetin de başkanıdır.

Püf bilgi:

Meclis Hükümeti Sistemi uygulanmıştır.

Meclis Hükümeti Sistemi; bakanların meclis içinden tek tek seçildiği sistemdir.

6- Padişah ve halifenin geleceği, işgalcilerin baskısı bittikten sonra Meclis tarafından belirlenecektir.

Püf çıkarım: Ulusal egemenlik anlayışına ters olmasına rağmen böyle bir karar alınmasının nedeni, **ortamın böyle bir değişikliğe hazır olmaması ve halkın tepki gösterebileceği düşüncesidir.**

TBMM'NİN AÇILMASI (23 NİSAN 1920)

İlk TBMM'nin;

- Yasama ve yürütme yetkilerini kendinde toplaması,
- İstanbul Hükümeti'nin yaptığı ve yapacağı her türlü işlemi yok sayması,
- Hıyaneti Vataniye Kanunu'nu çıkarması,
- İstiklal Mahkemelerini kurması,
- Ayaklanmaları bastırması,

otoritesini arttırdığını gösterir.

İLK TBMM'NİN ÖZELLİKLERİ

- ✓ **Milli egemenlik ilkesi** ilk kez gerçekleşmiştir.
- ✓ **Yeni bir devletin kurulmasını sağladığından Kurucu Meclis** sıfatını almıştır.
- ✓ Ancak **milli birlik ve beraberliği zedelememek için** "olağanüstü yetkilere sahip meclis" tanımlaması yapılmıştır.
- ✓ **Ulusal iradeyi vatanın geleceğine egemen kılmak istemesi, Misakı Milli'yi ve İstiklal Marşı'nı kabul etmesi ulusal bir meclis** olduğunu gösterir.
- ✓ **Üyeleri seçimle belirlendiği için ve toplumun her kesiminden temsilcilere yer verdiği için demokratik bir meclistir.**
- ✓ Güçler birliği ilkesini benimsediği için **olağanüstü yetkilere sahip** bir meclistir.
- ✓ Partileşme yoktur, gruplaşma vardır; Müdafaa-i Hukuk Grubu gibi.
- ✓ **Meclis Hükümeti Sistemi**'ni benimsemiştir; Meclis Başkanı Hükümetin de başkanıdır.

Bir sonraki dersimiz

TBMM'YE KARŞI ÇIKAN İSYANLAR

ABONE OLUN

BİZDEN 8. SINIF

TC. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

KONU ANLATIMI • ETKİNLİK • SORU BANKASI

ÖĞRENCİNİN
“CAN SİMİDİ”

YENİ
NESİL
SORULAR

Akıllı Tahtaya
ZEKA KATTIK!

“AKIL KÜPÜ”
TAHTA

- ETKİLEŞİMLİ SUNULAR
- DİJİTAL DERS NOTLARI
- DİJİTAL OYUNLAR

SADECE BU KİTABA ÖZEL!

OKULA
YARDIMCI

LGS
HAZIRLIK

ERKAN İSANMAZ
ŞEYHMUS YÜCE
YAVUZ YILDIZ
MURAT SAAT
ZEKİ DOĞAN

- ÖZEL ETKİNLİKLER
- KONU ANLATIMLARI
VE SORULAR
- KAZANIM ÖLÇEN
TEST SORULARI İLE

MEB
KAZANIMLARI

BİZ
SOSYAL BİLGİLER
BİZ YAYINLARI

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

TBMM'YE KARŞI İSYANLAR

Püf Noktalar Püf Yorumlar

TBMM'YE KARŞI AYAKLANMALAR

- 23 Nisan 1920'de Ankara'da TBMM açıldıktan sonra **Anadolu'nun çeşitli yerlerinde ayaklanmalar çıktı.**

Ayaklanmaların çıkmasında;

- **İstanbul Hükümetinin Mustafa Kemal ve silah arkadaşlarını idama mahkûm ettirmesi**
- **İstanbul Hükümetinin saltanat ve hilafetin otoritesini devam ettirme düşüncesi**
- **Milli bilinci yok ederek TBMM'yi halktan uzaklaştırmak istemeleri**
- **Şeyhülislamın, milli mücadelenin lider kadrosu aleyhinde fetva yayımlaması,**
- **Azınlıkların (Rum, Ermeni) yeni devletler kurma çalışmaları**
- **İngilizlerin Boğazları daha uzun süre elde tutma planı**
- **Bazı Kuvayı Milliye birliklerinin disiplinsiz hareketleri vb. etkili olmuştur.**

TBMM'YE KARŞI AYAKLANMALAR

DOĞRUDAN İSTANBUL HÜKÜMETİ TARAFINDAN ÇIKARILANLAR

İngilizlerin, Boğazları kontrol altında tutmak amacıyla İstanbul Hükümeti'ne çıkarttıkları isyanlardır.

1- Ahmet Anzavur: Balıkesir ve çevresindeki **Kuvayı Milliye birliklerini dağıtmak amacıyla** İngiliz desteğiyle çıkarılmıştır.

2- Kuvayı İnzibatiye (Halifelik Ordusu) Ayaklanması: Damat Ferit tarafından **milli güçleri dağıtmak amacıyla** İzmit ve çevresinde çıkartılan isyandır.

TBMM'YE KARŞI AYAKLANMALAR

İSTANBUL HÜKÜMETİ VE İTİLAH DEVLETLERİ TARAFINDAN ÇIKARILANLAR

➤ **Halkın dini duygularını istismar ederek Milli Mücadele'yi engellemek için çıkarılan ayaklanmalardır.**

- **Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı** (Boğazlar için),
- **Bozkır, Delibaş Mehmet** (Konya en geniş kapsamlı dini ayaklanma),
- **Koçgiri** (Sivas ve Erzincan),
- **Çapanoğulları** (Yozgat),
- **Çopur Musa** (Afyon)
- **Milli Aşireti** (Urfa), **Cemil Çeto** (Batman)

TBMM'YE KARŞI AYAKLANMALAR

AZINLIKLAR TARAFINDAN ÇIKARILANLAR

Osmanlı Devleti'nin iyice zayıflamasına paralel olarak;

- Doğu Anadolu'da **Ermeniler**,
- Doğu Karadeniz'de **Rumlar**
- Batı Anadolu'da **Rumlar**,
- Güney Anadolu'da Fransızların desteği ile **Ermeniler** tarafından bağımsız bir devlet kurmak amacıyla çıkarılan ayaklanmalardır.

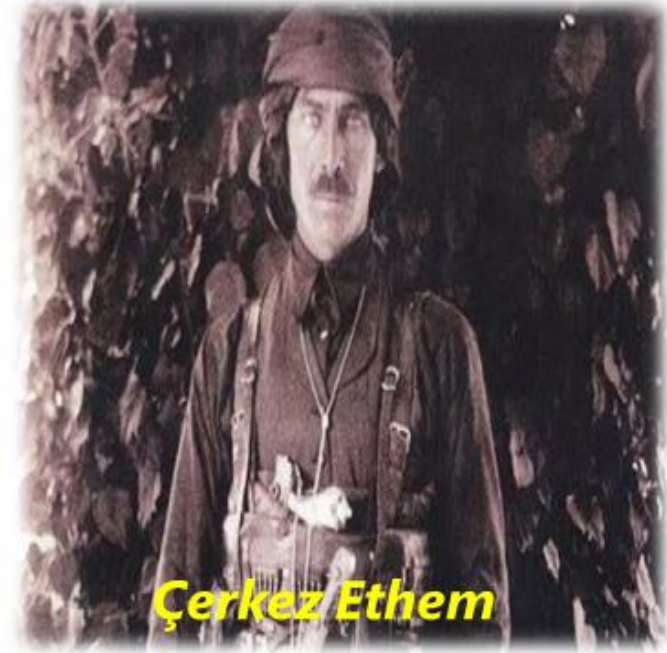
➤ TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaların içerisinde en **uzun süreli olanları azınlık** (özellikle Rum) **ayaklanmalarıdır.**

TBMM'YE KARŞI AYAKLANMALAR

KUVAYI MİLLİyecİLER TARAFINDAN ÇIKARILANLAR

➤ **Düzenli ordunun kuruluş aşamasında belirli bir disiplin ve otorite altına girmek istemeyen bazı Kuvayı Milliye Şefleri tarafından çıkartılmıştır.**

- **Çerkez Ethem** (Kütahya),
- **Demirci Mehmet Efe** (Denizli)
ayaklanmalarıdır.

Çerkez Ethem

TBMM'YE KARŞI AYAKLANMALAR

AYAKLANMALARA KARŞI ALINAN ÖNLEMLER

- ✓ **Hıyanet-i Vataniye Kanunu** çıkarıldı.
- ✓ **İstiklal Mahkemeleri** kuruldu.
- ✓ İstanbul Hükümeti'nin fetvasına karşılık olarak **Ankara Müftüsü Rıfat Börekçi imzasıyla karşı fetva hazırlandı.**
- ✓ Ankara'da kurulan **Anadolu Ajansı ve Hâkimiyet-i Milliye Gazetesi** ile aleyhte propagandalara karşılık verildi.
- ✓ **Kuvayı Milliye birlikleri kaldırılmış ve yerlerine düzenli ordu kurulmuştur.**

Püf çıkarım:

İstiklal Mahkemesi üyelerinin Meclis içerisinde seçilmesi TBMM'nin yargı yetkisini de kullandığını gösterir.

TBMM'YE KARŞI AYAKLANMALAR

AYAKLANMALARIN SONUÇLARI

- ✓ TBMM, elindeki insan ve malzeme gücünü ayaklanmaları bastırmak için kullandığından, **milli kaynak zayiatına ve kardeş kanının dökülmesine neden oldu.**
- ✓ **Düzenli ordunun kurulması ve Kurtuluş Savaşı'nın başarıya ulaşması gecikti.**
- ✓ **İtilaf Devletleri ve Yunanlılar, TBMM'nin ayaklanmalarla uğraşmasından yararlanarak işgallerini genişlettiler.**
- ✓ **Ayaklanmaları bastırmasındaki başarılarından dolayı, TBMM'nin halk üzerindeki gücü arttı.(olumlu)**

Bir sonraki dersimiz
SEVR ANTLAŞMASI

ABONE OLUN

BİZDEN 8. SINIF

TC. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

KONU ANLATIMI • ETKİNLİK • SORU BANKASI

ÖĞRENCİNİN
“CAN SİMİDİ”

YENİ
NESİL
SORULAR

Akıllı Tahtaya
ZEKA KATTIK!

“AKIL KÜPÜ”
TAHTA

- ETKİLEŞİMLİ SUNULAR
- DİJİTAL DERS NOTLARI
- DİJİTAL OYUNLAR

SADECE BU KİTABA ÖZEL!

OKULA
YARDIMCI

LGS
HAZIRLIK

ERKAN İSANMAZ
ŞEYHMUS YÜCE
YAVUZ YILDIZ
MURAT SAAT
ZEKİ DOĞAN

- ÖZEL ETKİNLİKLER
- KONU ANLATIMLARI
VE SORULAR
- KAZANIM ÖLÇEN
TEST SORULARI İLE

MEB
KAZANIMLARI

BİZ
SOSYAL BİLGİLER
BİZ YAYINLARI

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK

SEVR BARIŞ ANTLAŞMASI

Püf Noktalar & Püf Çıkarımlar

SEVR BARIŞ ANTLAŞMASI (10 AĞUSTOS 1920)

- İtilaf Devletleri, I. Dünya Savaşından sonra yenilen devletlerle barış antlaşmaları yapmışlar ancak **Osmanlı topraklarının paylaşımıyla ilgili anlaşmazlık yaşadıkları için** Osmanlı Devleti ile yapacakları antlaşmayı sonraya bırakmışlardı.
- İtilaf Devletleri, Osmanlı Devleti ile yapacakları barış antlaşmasının şartlarını İtalya'daki **San Remo Konferansı**nda belirlediler.

Püf bilgi: Bu konferansa katılan Tevfik Paşa önerilen şartları kabul etmeyince, Yunanlılar, **Osmanlı Devleti'ni antlaşmayı imzalamaya zorlamak için Bursa'ya kadar olan yerleri işgal ettiler.**

- Bunun üzerine **işgallerin genişlemesinden çekinen** Osmanlı Hükümeti **Saltanat Şurasını** toplayarak barış şartlarının kabul etti. Antlaşma; Paris'in Sevr kasabasında imzalandı (10 Ağustos 1920).

SINIRLAR

- Güneydoğu Anadolu, Çukurova, Lübnan ve Suriye **Fransa**'ya,
- Doğu Trakya, Batı Anadolu ve Ege Adaları **Yunanistan**'a,
- Arabistan ve Irak **İngiltere**'ye,
- Güneybatı Anadolu (Antalya, Konya, Muğla), **İtalya**'ya verilecektir.

SEVR BARIŞ ANTLAŞMASI (10 AĞUSTOS 1920)

SİYASİ MADDELER

- İstanbul, Osmanlı Devleti'nin başkenti olarak kalacak, ancak Osmanlı Devleti şartlara uymazsa İstanbul Türklerin elinden alınacak.

- Boğazlar, uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecek, tüm devletlerin gemilerine açık olacak.

Püf yorum: Egemenlik haklarına ve bağımsızlık ilkesine aykırıdır.

SEVR BARIŞ ANTLAŞMASI (10 AĞUSTOS 1920)

SİYASİ MADDELER

- Azınlıklara geniş haklar verilecek.

Püf yorum: Egemenlik haklarına ve bağımsızlık ilkesine aykırıdır.

- Doğu Anadolu'da iki yeni devlet (Ermenistan ve Kürdistan) kurulacak.

Püf çıkarım: Misakı milliye ve vatanın bütünlüğü ilkesine aykırıdır.

SEVR BARIŞ ANTLAŞMASI (10 AĞUSTOS 1920)

ASKERİ MADDELER

- Askerlik zorunlu olmayacak.
- Osmanlı ordusu 50.700 kişiye indirilecek ve ordu ağır silahlardan arındırılacak.
- Deniz gücü sınırlı olacak ve küçük bir donanmadan ibaret olacak.

Püf çıkarım: Osmanlı Devleti savunmasız bırakılmak istenmiştir.

SEVR BARIŞ ANTLAŞMASI (10 AĞUSTOS 1920)

EKONOMİK MADDELER

- **Kapitülasyonlar yeniden yürürlüğe girecek ve bu kapitülasyonlardan bütün devletler yararlanacak.**
- **Osmanlı Devleti savaş tazminatı ödeyecek.**

Püf yorum:

İtilaf Devletleri, Osmanlı ekonomisini kontrol altına almayı ve Türk ulusunu yasal yollarla yok etmeyi amaçlamışlardır.

SEVR BARIŞ ANTLAŞMASI (10 AĞUSTOS 1920)

Sevr Antlaşması;

- ✓ **Osmanlı Devleti'nin imzaladığı son antlaşmadır.**
- ✓ **Ölü doğmuş ve uygulanamamış bir antlaşmadır.**

Püf yorum:

Osmanlı Anayasası'na (Kanunu Esasi) göre bir antlaşma, Mebusan Meclisi'nde onaylanırsa yürürlüğe girerdi. Mebusan Meclisi dağıldığı için Sevr Antlaşması Meclis'te onaylanamamıştır. Bu nedenle antlaşmanın hukuki bir geçerliliği yoktur.

SEVR BARIŞ ANTLAŞMASI (10 AĞUSTOS 1920)

Püf yorumlar:

- 1. Osmanlı yönetiminin teslimiyetçi bir tutum sergilemesi, TBMM'nin haklılığını ortaya çıkarmış ve ulusal bilinci kamçılamıştır.**
- 2. Bu antlaşma Türk milletinin bağımsız yaşama hakkını elinden aldığı için, Kurtuluş Savaşı tek çözüm haline gelmiştir.**
- 3. TBMM, antlaşmayı kabul etmediğini açıklamış ve imzalayanları vatan haini ilan etmiştir.**

"Siyasi, adli, iktisadi ve mali bağımsızlığımızı imhaya ve sonuç olarak yaşama hakkımızı inkar ve ortadan kaldırmaya yönelik olan Sevr Antlaşması bizce mevcut değildir."

Atatürk

Bir sonraki dersimizde
3.ÜNİTEYE geçeceğiz...

ABONE OLUN

